

Międzynarodowy
Rok Spółdzielczości

Spółdzielnie
budują lepszy świat

Uwagi Krajowej Rady
Spółdzielczej do projektu
Ustawy o zmianie ustawy o spółdziel-
niach mieszkaniowych, opracowanego
w Ministerstwie Rozwoju i Technologii
- str. 9-13

Posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego KRS
- str. 4-7

ISSN 1506-4395 **TECZA POLSKA**

coop MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY nr 4 (313) **kwiecień 2025** cena: 10,80 zł

Przede wszystkim
kreatywność

Kosz kwiatów z bibuły wykonany
na warsztatach kreatywnych przez seniorki
Koła „Fantazja” w Spółdzielczym Klubie „Lech”
Siedleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej

działalność społeczno-kulturalna
Siedleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej - str. 20-21

Niech Święta Wielkanocne
będą dla nas wszystkich czasem
odrodzenia oraz spełnienia pragnień.

Niech przyniosą spokój i radość
płynącą z wspólnego świętowania
w rodzinnym i przyjacielskim gronie.

Przewodniczący Zgromadzenia
Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej
Andrzej Półrolniczak

Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej
dr inż. Mieczysław Grodzki

**Międzynarodowy Rok
Spółdzielczości**

Spółdzielnie budują lepszy świat

W DOMU „POD ORŁAMI” str. 4 - 14

- Obradowało Zgromadzenie Ogólne KRS.
- Wystąpienie KRS: O zmianę w Prawie budowlanym.
- Wystąpienie KRS: O więcej czasu na wdrożenie taryf.
- Uwagi Krajowej Rady Spółdzielczej do projektu Ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych.
- Spółdzielcy kandydaci.

CCOP W KRAJU str. 15

W Senacie - o bankach spółdzielczych.

CCOP ZA GRANICĄ str. 17 - 18

O europejskiej spółdzielczości w Brukseli.

SPÓŁDZIELCZOŚĆ PRACY str. 19

- Z wizytą w krakowskiej spółdzielni pracy „Aktywizacja”.
- Prezes „Regalicy” Osobowością Roku 2024.

KULTURA str. 21 - 21

Siedlecka Spółdzielnia Mieszkaniowa: Kreatywność przede wszystkim.

HISTORIA str. 23 - 25

dr Adam Piechowski: „Bez kobiet nie ma spółdzielczości”.

WSPOMNIENIE str. 25 - 26

- Tadeusz Nalepa (1939-2025).
- Edmund Bogdan Bubak (1950-2025).

Warto przeczytać

Po raz pierwszy w 2025 roku zebrali się Zgromadzenie Ogólne KRS.

Oprócz podsumowania działań i przyjęcia sprawozdań za 2024 rok, członkowie ZO KRS podjęli uchwały dotyczące bieżącego funkcjonowania spółdzielczości mieszkaniowej oraz promocji spółdzielczości w Międzynarodowym Roku Spółdzielczości 2025 - str. 4-7

17 maja br. Muzeum Historii Spółdzielczości w Polsce

zaprasza wszystkich w swoje progi w ramach Ogólnopolskiej Nocy Muzeów. Będzie to wyjątkowa okazja aby spędzić wieczór w historycznym „Domu pod Orłami” i poznać dzieje różnych branż spółdzielczych w Polsce. Muzeum będzie w tę noc otwarte w godzinach 18.00-24.00, a dla zwiedzających przygotowano liczne atrakcje (więcej - III okładka).

Paragraf Spółdzielczy:

Przemysław Kępka:

Sprzedaż lokalu w drodze egzekucji - str. I

Artur Puławski:

Rozporządzenie o deforestacji (EUDR) - str. III

Roksana Kowalska:

Projekt nowelizacji ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, a GZM - str. V

Michał Radziejewski:

Lustracja spółdzielni - przepisy dotyczące spółdzielni mieszkaniowych - str. VI

Wydawca:

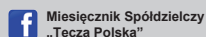

KRAJOWA RADA
SPÓŁDZIELCZA

ul. Jasna 1, 00-950 Warszawa
tel.: 22 596 43 00
www.krs.org.pl
e-mail: krs@krs.org.pl

Redakcja

tel./fax: 22 828 65 11
e-mail: teczka.polska@krs.com.pl

Prezes Zarządu

dr inż. Mieczysław Grodzki
tel.: 22 827 13 16, fax: 22 827 43 21

Członkowie Zarządu

Waldemar Broś, tel.: 22 372 03 72
Ryszard Jaśkowski, tel.: 22 440 82 02
Tomasz Jórdeczka, tel.: 33 814 54 73
Marek Kowalski, tel.: 43 821 51 44

TECZA POLSKA
ccop MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZY / kwiecień 2025

Redaktor Naczelny:

Klementyna Zygarowska - Tomza

Autorzy artykułów:

dr Adam Piechowski.
Przemysław Kępka,
Roksana Kowalska,
Artur Puławski, Michał Radziejewski.

Prenumerata

na dowolny okres u Wydawcy.
Materiałów niezamówionych
nie zwracamy

Podsumowanie ubiegłego roku i podjęcie ważnych uchwał

Obradowało Zgromadzenie Ogólne KRS

Podczas posiedzenia członkowie Zgromadzenia Ogólnego KRS podjęli 14 uchwał. Głosowania odbywały się z wykorzystaniem elektronicznego systemu zliczania głosów.

Roczne podsumowanie

Zgromadzenie przyjęło Uchwałę nr 1/2025 w sprawie rozpatrzenia i przyjęcia sprawozdania z działalności KRS za 2024 rok i Uchwałę nr 2/2025 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania przychodów i kosztów KRS za 2024 rok.

Członkowie ZO KRS wysłuchali także opinii Komisji Rewizyjnej. Przewodniczący Komisji **Leszek Klonowski** podkreślił, że sprawozdanie finansowe za 2024 rok, wraz z planem finansowym na rok 2025, zostało zbadane i zatwierdzone przez pięcioosobowy zespół, powołany przez Komisję, a następnie przyjęte przez Komisję. Komisja Rewizyjna stwierdziła, że sprawozdanie spełnia wszystkie wymogi wynikające z ustawy o rachunkowości, a bilans przedstawia sytuację majątkową i finansową KRS w sposób prawidłowy.

W sprawozdaniu wskazano m.in. podstawowe źródła przychodów KRS, na które składa się wynajem pomieszczeń, składki organizacji spółdzielczych oraz przychody z lustracji i szkoleń. Ubiegły rok zamknięto dodatnim wynikiem finansowym, a Zgromadzenie Ogólne KRS zdecydowało o przeznaczeniu nadwyżki bilansowej na finansowanie działalności Krajowej Rady Spółdzielczej w kolejnych latach.

Roczny plan finansowy na 2025 rok został zatwierdzony Uchwałą nr 9/2025, po wcześniejszym przybliżeniu przez Prezesa Zarządu KRS **dr. inż. Mieczysława Grodzkiego**. Podkreślił on, że w bieżącym roku przewidywany jest znaczny wzrost kosztów związanych z eksploatacją i remontami siedziby KRS „Domu pod Orłami” - m.in. w związku z koniecznością dostosowania się do wytycznych wskazanych przez Stołecznego Konserwatora Zabytków. W planie finansowym na dodatkowe remonty została wyznaczona rezerwa.

Zgromadzenie głosowało także nad absolutorium dla poszczególnych członków Zarządu KRS za okres od dnia 20 lutego 2024 do dnia 31 grudnia 2024. Absolutorium otrzymali: Prezes Zarządu KRS **Mieczysław Grodzki**, Zastępca

W dniu 27 marca br. po raz pierwszy w bieżącym roku zebrało się Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej. W porządku obrad znalazło się zatwierdzenie sprawozdań za 2024 rok oraz planu działania KRS w 2025 roku, udzielenie absolutorium dla członków Zarządu oraz szereg ważnych uchwał związanych m.in. z działalnością KRS w zakresie lustracji, promocji spółdzielczości, a także sprawy istotne dla poszczególnych branż spółdzielczych.

Prezesa Zarządu KRS **Waldemar Broś**, Zastępcę Prezesa Zarządu **Ryszard Jaśkowski**, Zastępcę Prezesa Zarządu **Marek Kowalski**, a także **Zygmunt Paśnik**, który do chwili wyboru nowych władz KRS - a więc do 20 lutego 2024 r. pełnił funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu KRS.

Zmiany w spółdzielczej lustracji

Uchwałami nr 11/2025 oraz 12/2025 Zgromadzenie Ogólne KRS zaakceptowało zmodyfikowany *Tryb i Zasady Przeprowadzania Lustracji Organizacji Spółdzielczych* oraz zmiany kryteriów kwalifikacyjnych lustratorów, szkolenia lustratorów oraz nadawania i pozbawiania uprawnień lustratora. Nowe zapisy omówiła Przewodnicząca Komisji Lustracji ZO KRS **Joanna Koch-Kubas** podkreślając, że Komisja pracowała nad modyfikacją tych dokumentów od początku swojej kadencji. Kierowano się przede wszystkim zasadą nie ingerowania w zapisy, które wiązałyby się z koniecznością wprowadzenia zmian w ustawie Prawo spółdzielcze oraz zasadą unikania zapisów kontrowersyjnych, budzących sprzeciw środowiska spółdzielczego. Propozycje dyskutowane były m.in. na spotkaniu z przedstawicielami

spółdzielczych związków rewizyjnych w dniu 19 listopada ub.r. - Nie są to zmiany fundamentalne, a jedynie redakcyjne - podkreśliła **Joanna Koch-Kubas**.

Zgromadzenie zdecydowało o utrzymaniu branżowości lustracji, przyjęto także zasadę, że jeden lustrator może prowadzić w danej spółdzielni trzy następujące po sobie lustracje (nie włączając lustracji częściowej oraz lustracji inwestycyjnych). W sprawie kryteriów kwalifikacyjnych zdecydowano, że lustrator ma w danym roku kalendarzowym odbyć 15 godzin szkolenia uzupełniającego.

Zgromadzenie Ogólne KRS Uchwałą nr 10/2025 wsparło także Apel Komisji Finansów Spółdzielczych ZO KRS w sprawie niezgodnego z Prawem spółdzielczym pomysłu Krajowego Związku Banków Spółdzielczych, aby zwolnić spółdzielcze systemy ochrony oraz banki spółdzielcze z obowiązku poddawania się lustracji. Jak podkreślił **Roman Dawidowski** Sekretarz Komisji, propozycja ta wprowadziłaby nierówność w traktowaniu różnych branż spółdzielczych, a negatywne konsekwencje mogłyby odbić się na całym ruchu spółdzielczym oraz na funkcjonowaniu związków rewizyjnych.

**Uchwała nr 10/2025
Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej
z dnia 27 marca 2025 r.**

**w sprawie propozycji Krajowego Związku Banków Spółdzielczych /KZBS/dotyczącej
wyłączenia prawnego obowiązku lustracyjnego banków spółdzielczych i spółdzielni
ochrony zrzeszenia**

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej na podstawie § 7 ust. 1 i ust. 2 pkt 13 Statutu Krajowej Rady Spółdzielczej (M.P. z 1996 r., nr 7, poz. 86) postanawia:

§1

Mając na uwadze negatywne konsekwencje dla istoty spółdzielczości, a tym samym perspektyw jej dalszego rozwoju, Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej postanawia wyrazić zdecydowany sprzeciw wobec podjętej przez KZBS inicjatywy w sprawie zniesienia prawnego obowiązku wykonywania lustracji w podmiotach spółdzielczego systemu finansowego. Uzasadnienie przyjętego stanowiska stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

§2

Zobowiązuje się Zarząd do podejmowania dalszych działań mających na celu utrzymanie obecnego stanu prawnego w tym zakresie.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz ZO KRS
Maciej Palej

Przewodniczący ZO KRS
Andrzej Półrolniczak

UZASADNIENIE

Propozycja Krajowego Związku Banków Spółdzielczych dotycząca zmiany przepisów prawa, która przewiduje zniesienie obowiązku lustracji w bankach spółdzielczych i w spółdzielniach ochrony zrzeszenia jest nieuzasadniona i będzie prowadzić do negatywnych skutków dla całego środowiska spółdzielczego. Projekt, który zmienia dotychczasowy stan prawny, budzi poważne wątpliwości prawne oraz obawy o przyszłość nie tylko sektora banków spółdzielczych w Polsce, ale także innych spółdzielni.

Jednocześnie z dużym zaskoczeniem i dezaprobatą przyjmujemy fakt, że Związek działający w oparciu o ustawę o izbach gospodarczych, tak otwarcie podejmuje próbę negacji zasad działania podmiotów, dla których podstawowe normy określa ustawa Prawo spółdzielcze. Jako naczelny organ samorządu spółdzielczego w Polsce zdecydowanie się temu sprzeciwiamy.

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, każdy obywatel, instytucja czy podmiot gospodarczy ma prawo do równego traktowania w ramach obowiązującego prawa. Zasada ta wynika bezpośrednio z artykułu 32 Konstytucji, który stanowi, że „wszyscy są wobec prawa

równi”. Zniesienie obowiązku lustracji tylko dla banków spółdzielczych i spółdzielni ochrony zrzeszenia, stanowiłoby rażące naruszenie tej zasady, a tym samym naraziłoby projektowane przepisy na niezgodność z Konstytucją. Różnicowanie przepisów prawnych w zależności od typu spółdzielni, bez uzasadnionych przyczyn, prowadziłoby do tworzenia odmiennych standardów prawnych, co jest niezgodne z konstytucyjnymi wartościami i zagraża sprawiedliwości systemu prawnego.

Stwierdzić także należy, że propozycja Krajowego Związku Banków Spółdzielczych pomija istotę wagi i celu ustawowego procesu lustracyjnego. Lustracja pełni bowiem funkcję ochronną i kontrolną, zapewniając, że banki spółdzielcze działają zgodnie z prawem oraz interesem ich członków. Zlikwidowanie tej instytucji oznaczałoby usunięcie kontroli, przeprowadzanej w imieniu członków spółdzielni, która gwarantuje przejrzystość oraz minimalizuje ryzyko nieprawidłowości w zarządzaniu, w tym podejmowania działań niegospodarnych. Zgodnie z propozycją KZBS, zniesienie tej instytucji w odniesieniu do banków spółdzielczych będzie prowadzić do zniesienia tej instytucji we wszystkich

spółdzielniach, a tym samym do nieuniknionej komercjalizacji tego sektora, ponieważ nie znajdowałoby wówczas uzasadnienia utrzymywanie takiej formy prawnej jaką jest spółdzielnia oraz związanych z nią zasad działania. Zostałaby nieodwracalnie przekreślona historia polskiego ruchu spółdzielczego.

Zaprezentowany projekt zmian prawa, został przygotowany przez organizację nie reprezentującą rzeczywistych interesów ogółu banków spółdzielczych, a przede wszystkim jej członków. Należy bowiem podkreślić, że lustracja jest jedyną kontrolą, która jest przeprowadzana nie w interesie zarządu lub rady nadzorczej spółdzielni, a w interesie jej członków. Jest kontrolą, dzięki której sprawdzane są obszary nie objęte innymi kontrolami.

Wypada przypomnieć, iż celem lustracji jest przede wszystkim sprawdzenie przestrzegania przez spółdzielnię przepisów prawa i postanowień statutu, zbadanie przestrzegania przez spółdzielnię prowadzenia przez nią działalności w interesie ogółu członków, kontrola gospodarności, celowości i rzetelności realizacji przez spółdzielnię jej celów ekonomicznych, socjalnych oraz kulturalnych, wskazywanie członkom na nieprawidłowości w działalności organów spółdzielni, a także udzielanie organizacyjnej i instruktażowej pomocy w usuwaniu stwierdzonych nieprawidłowości oraz w usprawnieniu działalności spółdzielni.

Działania KZBS, pomimo pozornego działania w interesie spółdzielni, mogą wynikać z motywacji, które jednak nie odpowiadają specyfice sektora banków spółdzielczych, a jedynie służyć mogą interesom innych podmiotów finansowych działających w polskim systemie bankowym. Prowadzi to bowiem do utraty ich lokalnego charakteru i w istocie czyni z nich podmioty czysto komercyjne. Nie można bowiem mówić z jednej strony o rozwoju bazy członkowskiej i jej wpływu na działanie banku spółdzielczego, a z drugiej, ograniczać jej uprawnienia. Tak bowiem postrzegany problem jest jedną z przyczyn braku zainteresowania członkostwem, szczególnie ludzi młodych

W związku z powyższym, uważamy że propozycja zniesienia obowiązku lustracji w bankach spółdzielczych i spółdzielniach ochrony zrzeszenia nie jest trafna i może prowadzić do poważnych konsekwencji zarówno dla samych banków spółdzielczych, jak i dla całego sektora spółdzielczego w Polsce. □

Zagadnienia branżowe

Kolejne trzy uchwały ZO KRS podjęto w sprawach zgłaszanych przez przedstawicieli spółdzielczości mieszkaniowej.

Pierwsza z nich (Uchwała nr 13/2025) dotyczy wystąpienia nr Zarządu KRS do Ministra Rozwoju i Technologii o wprowadzenie zmiany w art. 32 ustawy Prawo budowlane (Dz. U. 2024 poz. 725), co umożliwi spółdzielniom posiadającym nieruchomości na gruntach o nieuregulowanym stanie prawnym prowadzenie prac budowlanych (wymagających zezwolenia) związanych z utrzymaniem swoich zasobów. W załączniku do tej Uchwały Zgromadzenie zaproponowało dodanie do art. 32 ustępu 4c o następującym brzmieniu:

Art. 32 ust. 4c

Przepisu ust. 4 pkt. 2) nie stosuje się do przebudowy polegającej na dociepleniu budynku mieszkalnego, który został wybudowany przed 1990 rokiem na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę, a władający nie dysponuje prawem do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

Uchwała nr 14/2025 zobowiązuje Zarząd do wystąpienia do Ministra Klimatu i Środowiska o wprowadzenie zmiany w art. 24.f.1. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Spółdzielcy postulują zmianę terminu ogłoszenia zatwierdzonej taryfy oraz tymczasowej taryfy z 7 dni do 30 dni. W załączniku do uchwały zaproponowano następujące brzmienie:

Art. 24.f.1.

Zatwierdzona taryfa oraz tymczasowa taryfa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, o którym mowa w art. 24e ust. 1

Uchwała nr 15/2025 dotyczy skierowania do Prezesa Rady Ministrów apelu ZO KRS o zmianę przepisów wprowadzających zbiorową odpowiedzialność w opłatach za gospodarkę odpadami komunalnymi. Problem ten, omawiany na Komisji Spółdzielczości Mieszkaniowej ZO KRS przybliżył członkom Zgroma-

dzenia Prezes Zarządu SM „Kolejarz” w Słupsku **Tadeusz Płaska**, podkreślając, że nie tylko jego Spółdzielnia boryka się z problemem obciążania mieszkańców opłatami za brak segregacji odpadów. Jego Spółdzielnia wystąpiła już w tej sprawie ze skargą do Trybunału Konstytucyjnego. **Leszek Klonowski** stwierdził, że należy zwrócić się do premiera o wprowadzenie zmian w Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie wyeliminowania odpowiedzialności zbiorowej w opłatach za gospodarkę odpadami komunalnymi.

Promocja spółdzielczości

W Międzynarodowym Roku Spółdzielczości 2025 KRS zaproponowała szereg działań w zakresie popularyzacji spółdzielczości. Przedstawił je Prezes **Mieczysław Grodzki**, apelując przy

tym, by w roku spółdzielczym wszyscy, którzy podejmują prospołdzielcze inicjatywy promocyjne informowali o nich Biuro Zarządu KRS. - Chcemy włączyć się w sporządzanie raportu Międzynarodowego Związku Spółdzielczego na temat inicjatyw związanych z obchodami MRS 2025 podejmowanych w poszczególnych krajach i zależy nam, aby Polska dobrze tu wypadła - podkreślił Prezes Zarządu KRS.

Uchwałą nr 16/2025 ZO KRS zaapelowało do wszystkich organizacji spółdzielczych o aktywność oraz o przekazywanie informacji Krajowej Radzie Spółdzielczej.

Jak podkreślił Zastępca Prezesa Zarządu KRS **Waldemar Broś**, tegorocznym działaniom promocyjnym przyświeca hasło „Spółdzielnie budują lepszy świat”, a ich celem ma być poprawa wizerunku spółdzielczości, zwiększe-

Uchwała nr 16/2025
Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej
z dnia 27 marca 2025 r.

w sprawie obchodów Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2025.

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej na podstawie § 7 ust. 1 statutu Krajowej Rady Spółdzielczej (M.P. z 1996 r., nr 7, poz. 86) i w związku z rezolucją 78/289 Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 19 czerwca 2024 r. dotyczącą ustanowienia roku 2025 Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości obchodzonym pod hasłem „Spółdzielnie budują lepszy świat”

POSTANAWIA

§ 1

Zaapelować do organizacji spółdzielczych o włączenie się w obchody Międzynarodowego Roku Spółdzielczości 2025 poprzez organizację okolicznościowych wydarzeń w tym obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości, a także prowadzenie działań na rzecz promowania i rozwoju ruchu spółdzielczego w szczególności związanych z:

- podnoszeniem świadomości społecznej na temat wkładu spółdzielni w zrównoważony rozwój i upodmiotowienie ludzi,
- promowaniem wzrostu i rozwoju spółdzielni poprzez zachęcanie do tworzenia sprzyjającego środowiska prawnego i politycznego oraz rzecznictwo w zakresie wzmocnienia wsparcia dla spółdzielni, w tym dostępności do środków finansowych,
- angażowaniem młodzieży w ruch spółdzielczy.

§ 2

Zwrócić się do organizacji spółdzielczych o przekazywanie Krajowej Radzie Spółdzielczej informacji o planowanych wydarzeniach związanych z obchodami Międzynarodowego Roku Spółdzielczości i innych działaniach podejmowanych na rzecz promowania i rozwoju ruchu spółdzielczego w 2025 r., w związku z ustanowieniem w Krajowej Radzie Spółdzielczej narodowego punktu kontaktowego ds. Międzynarodowego Roku Spółdzielczości w Polsce.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz ZO KRS
Maciej Palej

Przewodniczący ZO KRS
Andrzej Pótrolniczak

nie świadomości społecznej na temat spółdzielczego modelu gospodarowania opartego o 7 Międzynarodowych Zasad Spółdzielczych. Ważne jest także, popularyzowanie dorobku spółdzielni w regionach oraz nawiązywanie do ponad 200-letniego dziedzictwa polskiej spółdzielczości, która zapisała piękne karty w historii naszego kraju.

Zgromadzenie Ogólne KRS podjęło także Uchwałę w sprawie Programu Edukacji Spółdzielczej 2025. Zakłada ona ogłoszenie z okazji Międzynarodowego Roku Spółdzielczości ogólnopolskiego konkursu na działania w zakresie popularyzacji spółdzielczości, finansowanego ze środków zgromadzonych na Funduszu Promocji Spółdzielczości. W najbliższym czasie Zarząd, we współpracy z Komisją Samorządu Spółdzielczego i Promocji ZO KRS oraz Komisją Spółdzielczej Ekonomii Społecznej ZO KRS opracuje i przedstawi regulamin tego Konkursu.

Zgromadzenie Ogólne KRS Uchwałą nr 18/2025 zdecydowało także o nadaniu odznaki „Za Zasługi dla Spółdzielczości” Powatowemu Bankowi Spółdzielczemu w Gostyniu w 160-rocznicę jego działalności. (opr. KZ)

Uchwała nr 17/2025

Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej

z dnia 27 marca 2025 r.

w sprawie: ogłoszenia Programu Edukacji Spółdzielczej 2025

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej na podstawie § 7 ust. 2 pkt 6 oraz § 12 statutu Krajowej Rady Spółdzielczej (M.P. z 1996 r. Nr 7, poz. 86) i w związku proklamowaniem przez Zgromadzenie Ogólne ONZ drugiego Międzynarodowego Roku Spółdzielczości w 2025 r. postanawia, co następuje:

§ 1.

1. Krajowa Rada Spółdzielcza powołuje Program Edukacji Spółdzielczej 2025.
2. Program zostanie zrealizowany w formie konkursu.
3. Zobowiązuje się Zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej do przygotowania i przyjęcia regulaminu konkursu w porozumieniu z przewodniczącymi Komisji Samorządu Spółdzielczego i Promocji oraz Komisji Spółdzielczej Ekonomii Społecznej
4. Program konkursu będzie zawierał komponent działań promocyjnych ruchu spółdzielczego w Polsce.
5. W programie mogą brać udział tylko organizacje spółdzielcze w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U.2024.593 t.j. z dnia 2024.04.18)

§ 2.

1. Realizację Programu, o którym mowa w § 1, finansuje się ze środków Funduszu Promocji Spółdzielczości.
2. Decyzja o uruchomieniu środków z Funduszu podejmowana jest przez Zarząd KRS zgodnie z zasadami gospodarki finansowej KRS określonymi w punkcie IV statutu KRS

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz ZO KRS
Maciej Palej

Przewodniczący ZO KRS
Andrzej Pótrolniczak

**zgłoszenia
do 30 czerwca**

Organizator:

Mecenat:

**Realizacja
i informacje:**

XXI Festiwal Spółdzielczych Zespołów Artystycznych Tęcza Polska

W Międzynarodowym Roku Spółdzielczości zapraszamy zespoły artystyczne (śpiewacze, taneczne, chóry, orkiestry, grupy teatralne itp.) działające w spółdzielniach lub pod spółdzielczym patronatem do udziału w 21. Festiwalu Spółdzielczych Zespołów Artystycznych w Polanicy-Zdroju.

Wszystkich zainteresowanych udziałem w Festiwalu zachęcamy do zapoznania się z regulaminem dostępnym na stronie www.krs.com.pl oraz o pobranie i wypełnienie ankiety zgłoszeniowej. Zgłoszenia zespołów przyjmuje Teatr Zdrojowy do końca czerwca 2025 roku.

24-26 października 2025

Zgłoszenia zespołów:

**Teatr Zdrojowy im. Mieczysławy Ćwiklińskiej
Centrum Kultury i Promocji w Polanicy-Zdroju
tel.: 074 869 06 43**

Wypełniając Uchwałę nr 13/2025 Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej z 27 marca 2025 r., Krajowa Rada Spółdzielcza wnosi o wprowadzenie zmiany w ustawie z 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane, polegającej na dodaniu w art. 32 po ustępie 4b ustępu 4c w brzmieniu: *4c. Przepisu ust. 4 pkt. 2) nie stosuje się do przebudowy polegającej na dociepleniu budynku mieszkalnego, który został wybudowany przed 1990 rokiem na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę, a władający nie dysponuje prawem do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.*

Proponowana zmiana dotyczy głównie tych spółdzielni mieszkaniowych, które nie posiadają prawa do własności gruntów. Uniemożliwia to im wykonywanie ustawowego obowiązku należytego gospodarowania zasobami mieszkaniowymi, polegającego na dociepleniu budynków oraz usunięciu azbestu i wyrobów

Pismo KRS do Ministra Rozwoju i Technologii

0 zmianę w Prawie budowlanym

W dniu 7 kwietnia 2025 r. Prezes Zarządu KRS wystąpił do Krzysztofa Paszyka, Ministra Rozwoju i Technologii, w sprawie postulowanej przez Zgromadzenie Ogólne KRS zmiany w ustawie Prawo Budowlane.

azbestowych, co winno nastąpić do roku 2032. Połączenie usunięcia azbestu z ociepleniem elewacji jest działaniem celowym, pożądanym i ekonomicznie uzasadnionym. Obecny stan w tym zakresie wpływa negatywnie na środowisko i zdrowie mieszkańców, a także podnosi koszty zużycia energii cieplnej do ogrzewania mieszkań, co ma szkodliwy wpływ na środowisko.

Mając na uwadze zakładane cele w uzyskiwaniu optymalnej efektywności energetycznej, ograniczenie emisji

gazów cieplarnianych, Krajowa Rada Spółdzielcza uważa, że należy umożliwić spółdzielniom mieszkaniowym realizację inwestycji modernizacyjnych w budynkach posadowionych na gruntach o nieregulowanym statusie prawnym w celu ograniczenia zużycia energii ze źródeł kopalnych. Proponowana poprawka wpisuje się w politykę państwa i pozwoli choć w części uspokoić niezadowolone społeczne.

Do pisma dołączona została treść Uchwały ZO KRS nr 13/2025. □

Pismo KRS do Minister Klimatu i Środowiska

0 więcej czasu na wdrożenie taryf

Krajowa Rada Spółdzielcza w dniu 8 kwietnia br. zwróciła się do Minister Klimatu i Środowiska Pauliny Henning-Kloski z prośbą o zmianę terminu wejścia w życie zatwierdzonej taryfy za wodę i ścieki z 7 do 30 dni.

Wypełniając Uchwałę nr 14/2025 Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej z 27 marca 2025 r. (w załączeniu), Krajowa Rada Spółdzielcza wnosi o wprowadzenie zmiany w ustawie z 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, polegającej na modyfikacji art. 24.f.1. w proponowanym brzmieniu:

Zatwierdzona taryfa oraz tymczasowa taryfa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, o którym mowa w art. 24e ust. 1.

Istota zmiany sprowadza się do przedłużenia terminu wejścia w życie zatwierdzonej taryfy oraz tymczasowej taryfy z 7 do 30 dni, co będzie miało duże znaczenie dla przejrzystości, przewidywalności i transparentności funkcjonowania spółdzielni mieszkaniowych.

Krótko uzasadniając przedstawioną propozycję należy zauważyć, że taryfa na wodę i odprowadzanie ścieków jest ogłaszana na stronie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w terminie 7 dni od dnia, kiedy stała się

ostateczna. (Art. 24.e. 1). Natomiast zatwierdzona taryfa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia na ww. stronie. Okres 7 dni jest niewystarczający na wdrożenie nowych taryf w spółdzielniach mieszkaniowych.

Zgodnie z art. 4 ust. 71 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych z późn. zmianami, w przypadku zmiany wysokości opłat na pokrycie kosztów niezależnych od spółdzielni, w szczególności wody oraz odbioru ścieków, spółdzielnia jest zobowiązana zawiadomić osoby, o których mowa w ust. 1-2 i 4 usm co najmniej 14 dni przed upływem terminu do wnoszenia opłat, ale nie później niż ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego ten termin. Zmiana wysokości opłat wymaga uzasadnienia.

W piśmie do członków spółdzielni jest zobowiązana podać uzasadnienie zmiany taryf. W tym przypadku jest to numer i data decyzji Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. W sytuacji

dużych spółdzielni mieszkaniowych, posiadających w swoich zasobach kilka czy kilkadziesiąt tysięcy mieszkań, sporządzenie, powielenie i rozkolportowanie tej informacji nie jest możliwe w terminie kilku dni. Zdarzają się również sytuacje skrócenia terminu obowiązującej taryfy i wprowadzenia nowej. Takie praktyki stanowią duże utrudnienie w działalności spółdzielni mieszkaniowych w zgodzie z obowiązującym ustawodawstwem w zakresie spółdzielczości mieszkaniowej.

Do pisma dołączona została treść Uchwały ZO KRS nr 14/2025. □

Flagi Spółdzielcze

Krajowa Rada Spółdzielcza realizując misję Międzynarodowego Związku Spółdzielczego związaną z upowszechnianiem symboli międzynarodowego ruchu spółdzielczego oferuje flagi spółdzielcze z logo światowej spółdzielczości - COOP (od angielskiego słowa Cooperative - spółdzielnia).

100 x 160

75 x 125

cena: **70 zł**

cena: **60 zł**

Zamówienia: tecza.polska@krs.com.pl

Nowy projekt godzi w demokratyczny charakter spółdzielni mieszkaniowych

Uwagi Krajowej Rady Spółdzielczej do projektu Ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych

Projektowane zmiany w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych ingerują w konstytucyjną wolność zrzeszania się, nie znajdując uzasadnienia w ważnym interesie publicznym. Spółdzielnie mieszkaniowe, jako autonomiczne zrzeszenia osób, powinny zachowywać swój samorządowy i demokratyczny charakter, wspierany przez państwo z uwagi na istotny udział w realizacji zadań społecznych (m.in. prawo do mieszkania). Zdaniem Krajowej Rady Spółdzielczej, proponowana nowelizacja narusza podstawowe zasady funkcjonowania spółdzielni, zwłaszcza równouprawnienie członków, autonomię i swobodę umów, a tym samym stoi w sprzeczności z dotychczasową linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego oraz z zapowiedziami wsparcia budownictwa spółdzielczego.

Funkcjonowanie spółdzielni mieszkaniowych należy rozpatrywać z punktu widzenia konstytucyjnych zasad ustroju państwowa znajdujących odniesienie do spółdzielczości, a więc zasady społeczeństwa obywatelskiego, zasady poszanowania dialogu społecznego i zasady pomocniczości, a także zasady społecznej gospodarki rynkowej, zasady ochrony własności oraz zasady demokratycznego państwa prawnego.

Należy też wskazać, iż spółdzielnia mieszkaniowa jest podmiotem prawa prywatnego (*vide* dorobek orzecniczy Trybunału Konstytucyjnego) który operuje w sferze dominium. Dlatego też stosunki pomiędzy jej członkami winny się opierać na zasadach swobody umów, która to jest podstawową zasadą prawa prywatnego, uregulowaną w art. 353[1] Kodeksu Cywilnego. Odejście od zasady swobody umów jest dopuszczalne tylko i wyłącznie w przypadku ważnych przesłanek niezbędnych do realizacji interesu publicznego. Trudno założyć, że wszelkie aspekty działalności spółdzielni mieszkaniowych, jako podmiotów autonomicznie zarządzanych przez członków i spełniających swoje funkcje społeczne musiały być regulowane ustawowo.

Ograniczając prawa członków spółdzielni mieszkaniowych ustawodawca nie może zatem zapominać, że ma do czy-

W dniu 12 marca br. Ministerstwo Rozwoju i Technologii przekazało Krajowej Radzie Spółdzielczej do konsultacji opracowany przez siebie projekt Ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. W porozumieniu z branżowymi związkami rewizyjnymi i organizacjami zrzeszającymi spółdzielnie mieszkaniowe, Krajowa Rada Spółdzielcza w dniu 2 kwietnia br. przekazała na ręce odpowiedzialnego za projekt Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Tomasza Lewandowskiego opinię, wraz ze szczegółowymi uwagami do zaproponowanych przez resort rozwiązań. Oto pełna treść tych uwag.

UWAGI do projektu ustawy

Art. 1 pkt 1 lit. a

Zmiana, zgodnie z którą pełnomocnikiem członka będącego osobą fizyczną może być osoba bliska członka, o której mowa w art. 2 ust. 5, adwokat lub radca prawny doprowadzi do paraliżu funkcjonowania walnych zgromadzeń spółdzielni mieszkaniowych albowiem:

- nie jest obiektywnie możliwe przeprowadzanie walnych zgromadzeń w spółdzielniach mieszkaniowych, w sytuacji w której miałyby one być przedmiotem dyskusji jak na sali sądowej, walne zgromadzenia spółdzielni mieszkaniowych to nie rozprawa sądowa;
- zorganizowane grupy przestępcze zyskałyby tym samym idealne narzędzie do wprowadzania swoich pełnomocników, których celem byłaby obstrukcja walnych zgromadzeń i przejmowanie prywatnego majątku członków;
- obsługa prawna spółdzielni mieszkaniowych to obsługa wszystkich organów i jej zadaniem już teraz jest wsparcie prawne dla samych członków spółdzielni mieszkaniowych, w tym również obecnych podczas walnych zgromadzeń.

Niezależnie od powyższego pragniemy zwrócić uwagę, że już teraz zgodnie z przepisem art. 36 § 7 ustawy - Prawo spółdzielcze w zw. z art 1 ust. 7 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych każdy członek ma prawo korzystania na własny koszt z pomocy prawnej lub pomocy eksperta, ale osoby te właśnie w

nienia ze zrzeszeniami, które nie są segmentem władzy publicznej, ale należą do struktury społeczeństwa obywatelskiego. Istnienie tych spółdzielni to przejaw wolności zrzeszania się chronionej konstytucyjnie (wolność zrzeszania się rozciąga się na osoby prawne, a także inne podmioty zbiorowe, a przepisy art. 58 Konstytucji dotyczą wszystkich form zrzeszania się, z wyjątkiem tych, które *ustawodawca konstytucyjny wyłączył wyraźnym przepisem do odrębnego uregulowania*), a zatem podlegającej ograniczeniom jedynie na zasadach określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Naruszenie owych zasad powoduje, że działania władzy ustawodawczej stają się arbitralne, co pozostaje w sprzeczności z zasadą demokratycznego państwa prawnego, która - jak to stwierdził Trybunał Konstytucyjny - wyklucza wszelką arbitralność władzy publicznej.

Należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie uznawał spółdzielczość mieszkaniową za zrzeszenia chronione na zasadzie art. 58 Konstytucji RP.

W opinii Krajowej Rady spółdzielczej projekt ustawy, jako ewidentnie sprzeczny z zasadą demokratycznego państwa prawnego oraz samorządności spółdzielczej, nie realizuje również zasady prawa do przyzwoitej legislacji. Projekt ustawy pozostaje także w oczywistej sprzeczności z zapowiedziami Ministerstwa Rozwoju i Technologii w zakresie wspierania spółdzielczości. Rozwój budownictwa spółdzielczego uzależniony jest od stabilności samego prawa związanego ze spółdzielczością.

celu przeciwdziałaniu paraliżu i obstrukcji walnych zgromadzeń mają prawo świadczyć swoje doradztwo na bieżąco bezpośrednio członkowi będąc obecnym na tym walnym zgromadzeniu, ale bez prawa zabierania głosu, gdyż w przeciwnym wypadku mogłoby dochodzić do sytuacji jak powyżej przedstawione.

Ponadto sam projekt ustawy poprzez zawężenie osób, które mogą być pełnomocnikami na walnych zgromadzeniach w spółdzielniach mieszkaniowych poza wskazanymi ww. przypadkami, wyłączenie do osób bliskich członka, o których mowa w art. 2 ust. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych doprowadzi do wykluczenia m.in. osób samotnych mieszkających w spółdzielniach mieszkaniowych.

W świetle projektu np. osoba starsza, która nie ma osób bliskich albo te osoby bliskie nie mieszkają razem z taką osobą albo mieszkają w innym mieście, jest skazana na ustawowe wykluczenie z uczestnictwa w walnym zgromadzeniu spółdzielni mieszkaniowej, albowiem nie może ona udzielić pełnomocnictwa osobom bliskim bo ich nie ma, a sama ma trudności np. w poruszaniu się i nie może osobiście udać się na walne zgromadzenie, a nie stać ją na adwokata czy radcę prawnego, a gdyby chciała udzielić pełnomocnictwa swojej sąsiadce musiałaby w świetle projektu ustawy skłamać pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, że np. pozostaje we wspólnym pożyciu ze znajomą sąsiadką.

Wadliwe jest także odesłanie do art. 2 ust. 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. Zgodnie z tym przepisem, osobą bliską w rozumieniu ustawy jest zstępny, wstępny, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonek, osoba przysposabiająca i przysposobiona oraz osoba, która pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu. Oznacza to, że w zakresie pojęcia osoby bliskiej występuje niezdefiniowane w ustawie pojęcie, które wg. orzecznictwa sądowego określa m.in. osobę, która pozostaje z inną osobą w takiej relacji faktycznej, w której pomiędzy nimi istnieją jednocześnie więzi duchowe (emocjonalne), fizyczne oraz gospodarcze (wspólne gospodarstwo domowe). Ustalenie istnienia takiej relacji, tj. *pozostawania we wspólnym pożyciu*, jest możliwe także wtedy, gdy brak określonego rodzaju więzi jest obiektywnie usprawiedliwiony. Odmienność płci osób pozostających w takiej relacji nie jest warunkiem uznania ich za pozostających we wspólnym pożyciu (tak. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt. I KZP 20/15). Tym samym definicja ta będzie mogła prowa-

dzić do nadużyć i wbrew oczekiwaniu samego Ministerstwa nie doprowadzi do poprawy sytuacji w spółdzielniach mieszkaniowych, ale ją pogorszy. Jedynym obiektywnym kryterium jest w tym wypadku przyjęcie w spółdzielniach mieszkaniowych analogicznego rozwiązania jakie przewiduje art. 36 § 3 ustawy - Prawo spółdzielcze, zgodnie z którym członek może uczestniczyć w walnym zgromadzeniu przez pełnomocnika, chyba że statut stanowi inaczej. Z niezrozumiałych przyczyn w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych stosowanie tego przepisu zostało wprost wyłączone na podstawie art. 83 ust. 11. Konieczne jest zatem przyznanie członkom spółdzielni mieszkaniowych zarówno prawa do wyłączenia w statucie instytucji pełnomocnictwa jak i możliwości określenia w statucie zasad w oparciu, o które instytucja pełnomocnictwa mogłaby funkcjonować. To zawsze powinna być indywidualna decyzja członków danej spółdzielni mieszkaniowej czy chcą oni, aby pełnomocnicy funkcjonowali czy też chcą, aby wprowadzić sta-

zstępny, wstępny, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonek, osoby przysposabiającej i przysposobionej.

Pominięcie nieostrego pojęcia *osoby, która pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu* wyeliminuje wątpliwości interpretacyjne oraz ryzyko ewentualnych nadużyć związanych z ustaleniem, czy dana osoba faktycznie pozostaje we wspólnym pożyciu. Zachowanie zamkniętego i klarownego katalogu osób bliskich w znaczącym stopniu zmniejszy również możliwość świadomego paraliżowania obrad walnych zgromadzeń przez osoby trzecie i zorganizowane grupy dążące do przejęcia prywatnego majątku członków spółdzielni.

Choć rozwiązanie to nadal ingeruje w konstytucyjną zasadę samorządności spółdzielczej - zwłaszcza jeżeli spółdzielnia chciałaby samodzielnie, w statucie, dopuszczać inny model pełnomocnictw - to jednak będzie ono zdecydowanie bardziej transparentne i możliwe do kontrolowania w praktyce.

Projekt ustawy pozostaje także w oczywistej sprzeczności z zapowiedziami Ministerstwa Rozwoju i Technologii w zakresie wspierania spółdzielczości. Rozwój budownictwa spółdzielczego uzależniony jest od stabilności samego prawa związanego ze spółdzielczością.

tutowe ograniczenie dla pełnomocników np. tylko w odniesieniu do członków danej spółdzielni mieszkaniowej. Ustawodawca nie może bowiem ingerować w konstytucyjną zasadę samorządności spółdzielczej, dyskryminując ewidentnie sektor spółdzielczości mieszkaniowej względem pozostałych branż spółdzielczych. Zatem to statut spółdzielni powinien kompleksowo rozstrzygać wszelkie kwestie związane z udzielaniem pełnomocnictw.

W przypadku gdyby Ministerstwo nie uwzględniło przedstawionych powyżej argumentów i mimo wszystko zdecydowało się na szczegółowe uregulowanie zasad pełnomocnictwa na walnych zgromadzeniach w spółdzielniach mieszkaniowych, wnosimy o ograniczenie katalogu osób bliskich wyłącznie do zstępnych, wstępnych, rodzeństwa, dzieci rodzeństwa, małżonek, osoby przysposabiającej i przysposobionej. Zatem w ustawie powinien znaleźć się zapis, że:

Pełnomocnikiem członka spółdzielni na Walnym Zgromadzeniu może być

Nie uniemożliwi też osobom samotnym, posiadającym jakiekolwiek relacje rodzinne w ww. zakresie, skutecznego uczestnictwa w walnych zgromadzeniach poprzez udzielenie pełnomocnictwa wskazanemu członkowi rodziny. Rozwiązaniem tego problemu zdaniem projektodawców ma być możliwość udzielenia pełnomocnictwa adwokatowi lub radcy prawnemu. Niestety udzielenie takiego pełnomocnictwa stanowić będzie dla członka spółdzielni dodatkowy koszt, zwłaszcza jeśli wynagrodzenie dla profesjonalnego pełnomocnika uzależnione będzie od liczby przepracowanych przez niego godzin. Możliwa, a niekiedy wręcz nieuzasadniona, nadmierna aktywność takiego pełnomocnika, może prowadzić do celowego przedłużania obrad walnego zgromadzenia, a nawet obstrukcji, tylko po to, aby liczba przepracowanych godzin podczas zastępowania członka spółdzielni na zebraniu, była jak największa.

Zatem, jeżeli Ministerstwo w dalszym ciągu uważa, że konieczne jest ustawowe określenie kręgu dopuszczalnych pełnomocników, to postulujemy, aby ograniczyło go do wymienionych w

ustawie, jasno i czytelnie wskazanych bliskich członka spółdzielni (zstępni, wstępni, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonek, osoby przysposabiające i przysposobione), bez możliwości poszerzania tego kręgu o osoby pozostające w nieostrym i trudnym do weryfikacji *faktycznym pożyciu*.

Art. 1 pkt 1 lit. b

Projekt ustawy przewiduje, że do pełnomocnictwa udzielonego osobie bliskiej dołącza się oświadczenie, w którym pełnomocnik potwierdza pod rygorem odpowiedzialności karnej, że jest dla członka spółdzielni osobą bliską, o której mowa w art. 2 ust. 5. W oświadczeniu zamieszcza się klauzulę w brzmieniu: *Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*.

Klauzula ta zastępuje pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, a pełnomocnictwo złożone bez oświadczenia pełnomocnika będącego osobą bliską członka jest nieważne. Ponadto członek spółdzielni lub pełnomocnik jest obowiązany do doręczenia spółdzielni mieszkaniowej pełnomocnictwa wraz z oświadczeniem pełnomocnika, o którym mowa w ust. 12, w terminie nie krótszym niż 7 dni przed terminem posiedzenia walnego zgromadzenia lub jego pierwszej części.

Proponowana zmiana jest oczywiście wadliwa z następujących przyczyn:

- projekt zakłada złożenie oświadczenia wyłącznie przez pełnomocnika, a więc członek spółdzielni mieszkaniowej może zostać w całości pozbawiony informacji na temat tego co oświadczył pełnomocnik w spółdzielni mieszkaniowej. Projekt dopuszcza bowiem sytuację, w której takie oświadczenie złoży pełnomocnik jedynie wobec spółdzielni mieszkaniowej. Projekt nie przewiduje żadnego obowiązku poinformowania członka spółdzielni mieszkaniowej przez pełnomocnika lub przez spółdzielnię jakie oświadczenie pełnomocnik złożył w spółdzielni mieszkaniowej. Projekt dopuszcza więc do wystąpienia sytuacji, w której pełnomocnik członkini albo członka spółdzielni mieszkaniowej pozostających już w związku małżeńskim bez ich wiedzy może np. oświadczyć w spółdzielni mieszkaniowej, że pozostaje z taką członkinią albo członkiem we wspólnym pożyciu;
- przechowywanie takich oświadczeń w spółdzielniach mieszkaniowych obejmujących dane wrażliwe np. w zakresie tego czy pełnomocnik pozostaje

we wspólnym pożyciu z członkiem spółdzielni mieszkaniowej pozostawać będzie w oczywistej sprzeczności z unijnym rozporządzeniem RODO. Projekt ustawy nie określa nawet jak długo takie oświadczenia miałyby być przechowywane w spółdzielni mieszkaniowej. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z przepisem art. 83 ust. 11 zd. 4 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych lista pełnomocnictw podlega odczytaniu po rozpoczęciu walnego zgromadzenia, nie jest jasne czy takie oświadczenie również miałyby być przedstawiane wszystkim zgromadzonym na walnym zgromadzeniu. Tak samo nie jest jasne, czy mając na uwadze, że zgodnie z art. 83 ust. 11 zd. 3 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych pełnomocnictwo powinno być dołączone do protokołu walnego zgromadzenia czy takie oświadczenie również miałyby być dołączane do protokołu z walnego zgromadzenia i czy dane wrażliwe członków byłyby w takim wypadku dostatecznie chronione;

- proponowane w projekcie rozwiązanie, w świetle którego takie oświadczenie miałyby być składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, z uwagi na objęcie definicją osoby bliskiej także osób pozostających we wspólnym pożyciu będzie nie do udowodnienia w zakresie przypisania odpowiedzialności karnej jak za składanie fałszywych zeznań;
- proponowane rozwiązanie oznacza de facto i de iure pozbawienie spółdzielni mieszkaniowych jakichkolwiek narzędzi do weryfikowania czy pełnomocnictwo albo oświadczenie zostały złożone za wiedzą i zgodą członka spółdzielni mieszkaniowej,

Powyższe uwagi wskazują na istotne wady proponowanej regulacji. Jednocześnie, gdyby resort nie podzielił stanowiska Krajowej Rady Spółdzielczej i nadal dążył do uregulowania kwestii formy pełnomocnictwa oraz sposobu jego udzielania, wnioskujemy o uwzględnienie alternatywnej propozycji zaprezentowanej przez Krajową Radę Spółdzielczą w trakcie prac Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości Mieszkaniowej.

Proponowana przez nas zmiana w art. 83 ust. 11 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych przedstawia się następująco:

Członek spółdzielni może uczestniczyć w walnym zgromadzeniu osobiście albo przez pełnomocnika. Pełnomocnik nie może zastępować więcej niż jednego członka. Pełnomocnictwo

powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokołu walnego zgromadzenia. Członek spółdzielni składa pełnomocnictwo osobiście, chyba że pełnomocnictwo zostało sporządzone przed notariuszem lub konsulem Rzeczypospolitej Polskiej. Spółdzielnia przyjmuje pełnomocnictwo składane osobiście przez członka spółdzielni, po potwierdzeniu jego tożsamości. Lista pełnomocnictw podlega odczytaniu po rozpoczęciu walnego zgromadzenia. Wzór pełnomocnictwa określa statut spółdzielni/minister właściwy do spraw mieszkalnictwa. Przepisu art. 36 § 3 zdanie pierwsze ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze nie stosuje się.

Celem tej propozycji jest zapewnienie większej pewności obrotu oraz ograniczenie nadużyć w zakresie korzystania z pełnomocnictw w spółdzielniach mieszkaniowych. Istota problemu dotyczy braku możliwości weryfikacji przez spółdzielnię mieszkaniową autentyczności dokumentu pełnomocnictwa, w tym podpisu członka spółdzielni oraz jego faktycznej zgody na udzielenie pełnomocnictwa. Zaproponowana zmiana zakłada, że członek spółdzielni, który udziela pełnomocnictwa, powinien złożyć je osobiście w spółdzielni (za okazaniem dowodu tożsamości), chyba że pełnomocnictwo zostało sporządzone przed notariuszem lub konsulem RP. Rozwiązanie to wychodzi naprzeciw potrzebom osób, które z różnych przyczyn (m.in. przebywania za granicą) nie mogą złożyć pełnomocnictwa osobiście.

Dodatkowo postulujemy, aby wzór pełnomocnictwa stanowił załącznik do statutu spółdzielni lub został określony w drodze rozporządzenia przez właściwego ministra. Rozwiązuje to częste wątpliwości co do zakresu pełnomocnictwa i jego treści - szczególnie w przypadkach, gdy członek spółdzielni udziela pełnomocnictwa ogólnego do reprezentowania w różnych sprawach przed spółdzielnią i powstaje pytanie, czy obejmuje ono również udział w walnym zgromadzeniu.

Taka zmiana w wystarczającym stopniu zabezpiecza interesy zarówno członków spółdzielni, jak i samej spółdzielni mieszkaniowej, zapewniając jednocześnie jasne zasady udzielania i weryfikowania pełnomocnictw.

art. 1 pkt 2 lit. a)

Niezrozumiała i niewyjaśniona przez pomysłodawców w uzasadnieniu projektu jest zmiana trybu rozpoznania sprawy sądowej o przeniesienie własności lo-

kalu przez spółdzielnię mieszkaniową z procesu na postępowanie nieprocesowe. Jeżeli osoba występuje przeciwko spółdzielni mieszkaniowej z żądaniem przeniesienia prawa własności lokalu, to występuje spór, który powinien być rozstrzyganie w procesie, a nie w postępowaniu sądowym.

Należy mieć również na uwadze, że opóźnienia przy podejmowaniu przez zarządy spółdzielni uchwał określających przedmiot odrębnej własności lokali, a co za tym idzie realizacji wniosków o przekształcenie spółdzielczych praw do lokali

w odrębną własność, często są wynikiem obiektywnych przesłanek, niezależnych od spółdzielni.

Jedną z nich są nieuzasadnione odmowy wydawania przez gminy zaświadczeń o samodzielności lokali lub konieczność ich aktualizacji pod względem zgodności z art. 2 ust. 1a ustawy o własności lokali (Ustanowienie odrębnej własności samodzielnego lokalu następuje zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo treścią decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu albo uchwały o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej oraz zgodnie z pozwoleniem na budowę albo skutecznie dokonany zgłoszeniem, i zgodnie z pozwoleniem na użytkowanie albo skutecznie dokonany zawiadomieniem o zakończeniu budowy.). Niestety częstokroć dochodzi tu do patowych sytuacji, gdyż brak możliwości aktualizacji zaświadczenia wydanego dla lokali wybudowanych przed wejściem w życie ww. przepisu, powoduje, że spółdzielnia nie ma faktycznej możliwości przyjęcia ww. uchwały, a następnie przystąpienia do notarialnego wyodrębnienia i przeniesienia własności lokalu. Stąd wynika też konieczność przeprowadzenia odpowiednich prac adaptacyjnych, jeżeli technicznie w ogóle są one możliwe. Należy więc przede wszystkim rozważyć ustawowe wprowadzenie wyjątków od stosowania normy zawartej w art. 2 ust. 1a ustawy o własności lokali odnośnie starszych budynków. Inną obiektywną przesłanką uniemożliwiającą przyjęcie uchwały określającej przedmiot odrębnej własności lokalu jest niejednorodny stan prawny nieruchomości, kiedy np. jedna z działek stanowi własność spółdzielni, a inna pozostaje w jej użytkowaniu wieczystym.

Mając na uwadze powyższe przykładowe i obiektywne przyczyny braku ustanawiania odrębnej własności lokali w ustawowym terminie, sprawy sądowe o przeniesienie własności lokalu przez spółdzielnię mieszkaniową powinny odbywać się w postępowaniu procesowym.

W procesie strony mogą najlepiej i bezpośrednio wyjaśnić sądowi swoje racje.

art. 1 pkt 2 lit. b)

Projektodawca nie wyjaśnił w uzasadnieniu projektu dlaczego kategoria spraw wskazanych w tym przepisie ma być rozpoznawana procesie, podczas gdy sprawy o przeniesienie własności lokalu przez spółdzielnię mieszkaniową mają być rozpatrywane w postępowaniu nieprocesowym. Proponowane zróżnicowanie ma charakter dowolny i nieuzasadniony

art. 2 pkt 3

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że użycie określenia „zarządza” w odniesieniu do wspólnoty mieszkaniowej wprowadza zamęt terminologiczny w ustawie z dnia 24.06.1994 r. o własności lokali. Określenie to bowiem jest stosowane w w/w ustawie w odniesieniu do zarządu wspólnoty mieszkaniowej albo zarządcy nieruchomości wspólną.

prawa do lokali (spółdzielcze lub odrębną własność) wnosili wkłady związane z budową lokali. Tym samym z ich wkładów nie finansowano budowy lokalu garażowego. W związku z powyższym samodzielny i wyodrębniony lokal garażu wielostanowiskowego stanowi wyłączną własność majątek wszystkich członków spółdzielni.

Stąd też, projektując przepis art. 33a ustawy o własności lokali, należy mieć na uwadze konieczność wprowadzenia wyjątków od stosowania normy zawartej w art. 2 ust. 1a ustawy o własności lokali odnośnie garaży wielostanowiskowych znajdujących się w budynkach spółdzielni mieszkaniowych oraz lokali użytkowanych w ramach spółdzielczych lokatorskich praw do lokalu i spółdzielczych własnościowych praw do lokalu. Wprowadzenie takich wyjątków znacznie poszerzy możliwość przekształcenia w odrębne prawo własności lokali użytkowanych na podstawie spółdzielczych lokatorskich lub własnościowych praw do lokalu (prawa te wynikają wprost z ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych) z poszanowaniem konstytucyj-

Funkcjonowanie spółdzielni mieszkaniowych należy rozpatrywać z punktu widzenia konstytucyjnych zasad ustroju Państwa, znajdujących odniesienie do spółdzielczości...

Jeśli chodzi o samą zasadę wprowadzaną za pośrednictwem nowego art. 33a ustawy o własności lokali, wspólnota mieszkaniowa reprezentowana przez zarząd/zarządcę będzie kierować sprawami lokalu garażowego, prowadzić ewidencję kosztów oraz dokumentację techniczną, dokonywać rozliczeń przez rachunek bankowy oraz składać współwłaścicielom sprawozdanie ze swej działalności wraz z częścią finansową. Dla współwłaścicieli garażu ma być zastrzeżone prawo podejmowania wszelkich czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu garażem (np. uchwał w sprawie wysokości zaliczki na jego utrzymanie, przeprowadzenia remontu czy dokonania inwestycji). Powyższe pozwoli zapewnić właściwy zarząd garażem, m.in. utrzymanie go w należyтым stanie technicznym i użytkowym.

Proponowaną zmianę należy ocenić pozytywnie, z tym zastrzeżeniem, że przepisy ustawy o własności lokali stosuje się również odpowiednio do budynków stanowiących współwłasność spółdzielni mieszkaniowej. Zdarzało się, że garaże znajdujące się w takich budynkach były budowane ze środków własnych spółdzielni. Osoby posiadające

nnych zasad chroniących własność, w tym własność wszystkich członków spółdzielni.

W związku z obowiązującą treścią art. 2 ust. 1a ustawy o własności, niestety częstokroć dochodzi do patowych sytuacji, gdyż brak możliwości wydania (w zakresie garaży wielostanowiskowych) lub aktualizacji zaświadczenia wydanego dla lokali wybudowanych przed wejściem w życie ww. przepisu, powoduje, że spółdzielnia nie ma faktycznej możliwości przyjęcia uchwały o odrębności lokali, a następnie przystąpienia do notarialnego wyodrębnienia i przeniesienia własności lokalu. Stąd wynika też konieczność przeprowadzania odpowiednich prac adaptacyjnych, a w wielu przypadkach technicznie nie są one możliwe.

W związku z powyższym w celu kompleksowego uregulowania zarządzania garażami wielostanowiskowymi w budynkach deweloperskich i stanowiących współwłasność spółdzielni mieszkaniowych Krajowa Rada Spółdzielcza proponuje art. 2 pkt 3 ustawy nowelizującej w następującym brzmieniu:

3) po art. 33 dodaje się art. 33a w brzmieniu:

Art. 33a. Z zastrzeżeniem art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych wspólnota mieszkaniowa zarządza wchodzącym w jej skład garażem wielostanowiskowym stanowiącym przedmiot odrębnej własności. Do zarządu nim stosuje się odpowiednio art. 21 ust. 1 i 2, art. 22 ust. 1 i 2, art. 29 ust. 1 i 1a oraz art. 30 ust. 1 pkt 1 i 2. oraz

dodanie do art. 2 ustawy nowelizującej pkt. 4 o następującym brzmieniu:

4) art. 2 ust. 1b ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali otrzymuje brzmienie:

1b. Przepisu ust. 1a nie stosuje się do budynków istniejących przed dniem 1 stycznia 1995 r. lub wybudowanych na podstawie pozwolenia na budowę wydanego przed tą datą oraz garaży wielostanowiskowych

Art. 3

Art. 15 zzzr ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (tzw. ustawa covidowa) stanowi, że oświadczenie woli członka organu osoby prawnej innej niż Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego może zostać złożone w formie dokumentowej, a posiedzenia organów osób prawnych mogą odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej bez konieczności jednoczesnej obecności członków tych organów. Przepis ten dotyczy wszystkich osób prawnych, w tym spółdzielni mieszkaniowych.

Przepis ten stanowi ważną podstawę prawną dla zdalnego podejmowania decyzji w organach spółdzielni, w tym spółdzielni mieszkaniowych. Co istotne, art. 15 zzzr wyraźnie wskazuje, że do skuteczności takiego oświadczenia nie jest wymagane wypełnienie formularza udostępnionego w systemie teleinformatycznym, opatrzenie kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, bez względu na odmienne zastrzeżenie ustawy lub czynności prawnej.

Art. 15 zzzr jest regulacją powodującą:

1. **Ułatwienie funkcjonowania** - Przepis umożliwia sprawne działanie organów spółdzielni mieszkaniowych w warunkach ograniczeń związanych z pandemią, pozwalając na podejmowanie uchwał i składanie oświadczeń bez konieczności organizowania zebrań stacjonarnych.

2. **Obniżenie kosztów** - Możliwość podejmowania uchwał na piśmie znacząco obniża koszty funkcjonowania spółdzielni mieszkaniowych, co jest korzystne dla wszystkich członków.

3. **Zwiększenie dostępności** - Umożliwienie udziału w głosowaniach większej ilości osób, czym zwiększa dostępność i prowadzi do większego zaangażowania członków spółdzielni.

4. **Ciągłość decyzyjna** - Regulacja zapewnia ciągłość podejmowania decyzji w organach spółdzielni mieszkaniowych, co jest szczególnie istotne w sytuacjach wymagających szybkiego działania.

Krajowa Rada Spółdzielcza stoi na stanowisku, że planowane wyłączenie stosowania art. 15 zzzr wyłącznie w odniesieniu do spółdzielni mieszkaniowych stanowi nieuzasadnioną dyskryminację jednego sektora spółdzielczości względem innych. Takie rozwiązanie narusza zasadę równości wobec prawa i nie znajduje merytorycznego uzasadnienia.

KRS wyraża sprzeciw wobec takiego selektywnego podejścia i proponuje, aby:

1. Albo całkowicie wykreślić art. 15 zzzr z ustawy covidowej, jeśli ustawodawca uznaje, że przepis ten nie jest już potrzebny w obecnej sytuacji epidemiologicznej (rozwiązanie równo traktujące wszystkie osoby prawne);
2. Albo wyraźnie określić epizodyczny charakter tego przepisu z jednoznacznym wskazaniem terminu jego obowiązywania dla wszystkich osób prawnych, w tym wszystkich rodzajów spółdzielni.

Wyłączenie stosowania art. 15 zzzr wyłącznie w odniesieniu do spółdzielni mieszkaniowych, przy pozostawieniu tej możliwości dla innych rodzajów spółdzielni (spółdzielnie pracy, spółdzielnie rolnicze, banki spółdzielcze itd.) oraz innych osób prawnych, stanowi nieuzasadnioną i arbitralną dyskryminację, która:

1. Narusza konstytucyjną zasadę równości wobec prawa (art. 32 Konstytucji RP);
2. Nie znajduje uzasadnienia w szczególnym charakterze spółdzielni mieszkaniowych;
3. Stawia członków spółdzielni mieszkaniowych w gorszej sytuacji prawnej niż członków innych spółdzielni;
4. Może prowadzić do paraliżu decyzyjnego w spółdzielniach mieszkaniowych, zwłaszcza w przypadku nawrotu zagrożenia epidemicznego.

Krajowa Rada Spółdzielcza apeluje o równe traktowanie wszystkich podmio-

tów spółdzielczych i wzywa do odstąpienia od planów selektywnego wyłączenia stosowania art. 15 zzzr ustawy covidowej wyłącznie wobec spółdzielni mieszkaniowych.

Rekomendujemy albo całkowite wykreślenie tego przepisu z ustawy, albo jednoznaczne określenie jego epizodycznego charakteru dla wszystkich osób prawnych. Takie rozwiązanie będzie zgodne z konstytucyjną zasadą równości i zapewni spójność systemu prawnego.

Art. 4

W projekcie błędnie również wskazano, że do spraw sądowych wszczętych i niezakończonych prawomocnym orzeczeniem przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą albowiem jeżeli np. w spółdzielni mieszkaniowej toczyłby się spór sądowy w zakresie dotyczącym instytucji pełnomocnictwa to do takiej sprawy sądowej w świetle projektu ustawy należałoby stosować nowe nieobowiązujące wcześniej przepisy prawa materialnego, co stanowi oczywiście naruszenie konstytucyjnej zasady, zgodnie z którą prawo nie może działać wstecz (*lex retro non agit*).

Art. 5 ust. 2

Całkowicie niezrozumiałe jaki sens miałyby mieć wprowadzenie rozwiązania, zgodnie z którym spółdzielnie mieszkaniowe, które od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przeprowadziły głosowania nad uchwałami walnego zgromadzenia w trybie art. 15zzzr ustawy, o której mowa w art. 3 niniejszej ustawy, do dnia 31 grudnia 2025 r. miałyby zwołać walne zgromadzenie w trybie art. 83 ustawy zmienianej w art. 1. Jeżeli wolą projektodawcy jest odejście od stosowania ww. art. 15zzzr w odniesieniu do spółdzielni mieszkaniowych i jednocześnie potwierdza on w projekcie, że przepis ten ma obecnie zastosowanie do spółdzielni mieszkaniowych to wprowadzanie dodatkowego obowiązku zwołania w takim wypadku walnego zgromadzenia należy uznać za nadmiarowe i mogące jedynie narazić członków spółdzielni mieszkaniowej na dodatkowe koszty z tym związane, w sytuacji w której same przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych przewidują już obecnie możliwość wystąpienia w każdym czasie przez członków z żądaniem zwołania walnego zgromadzenia (vide: art. 83 ust. 3-5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych). □

Organizatorzy:

Konkurs o Puchar Krajowej Rady Spółdzielczej na najlepszy fotoreportaż o spółdzielni uczniowskiej w roku szkolnym 2024/2025

Zapraszamy do udziału w tegorocznym Konkursie na najlepszy fotoreportaż o spółdzielni uczniowskiej. Praca może mieć formę tradycyjną (tekst + zdjęcia), jak i formę prezentacji lub filmu (nie dłuższego niż 15 min.). Przedstawiony okres działalności powinien obejmować minimum 6 miesięcy. Prace konkursowe oceniane będą w dwóch kategoriach: szkoły podstawowe oraz szkoły ponadpodstawowe.

Zgłoszenia konkursowe można przesyłać pod adres Fundacji Rozwoju Spółdzielczości uczniowskiej **w terminie 5-18 maja br.** Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi na przełomie maja i czerwca br. Szczegółowe informacje w regulaminie Konkursu, dostępnym na stronie krs.org.pl

Skład komisji zarządzających funduszami promocji produktów rolno-spożywczych

Mając na uwadze dobrą współpracę Krajowej Rady Spółdzielczej z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakresie rozwoju rolnictwa oraz spółdzielczości rolniczej, co ma pozytywny wpływ na rozwój poszczególnych sektorów produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego, KRS przekazuje poniżej informacje oraz przedkłada wspierane kandydatury na członków Komisji Zarządzających Funduszami Promocji Produktów Rolno-Spożywczych.

W dotychczasowych składach osobowych w/w Komisji Zarządzających niewielki, a wręcz znikomy udział mieli przedstawiciele spółdzielczości rolniczej. Powoduje to sytuację, w której głos spółdzielców nie jest dostatecznie brany pod uwagę, mimo znaczącego lub wyraźnego udziału np. spółdzielni mleczarskich, rolniczych spółdzielni produkcyjnych, spółdzielczych grup producentów rolnych, w rynku produktów rolnych takich jak np. mleko, mięso wołowe, mięso drobiowe, mięso wieprzowe, ziarno zbóż, owoce i warzywa.

Mając powyższe na uwadze, zwracamy się do Pana Ministra z wnioskiem popierającym dla zgłoszonych w realizowanej procedurze kandydatów na członków Komisji Zarządzających FPPR-S:

Spółdzielczy kandydaci

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi trwa procedura wyboru kandydatów do komisji zarządzających funduszami promocji produktów rolno-spożywczych na kolejną kadencję 2025-2029.

Krajowe spółdzielcze związki rewizyjne wytypowały i zgłosiły swoich kandydatów. W piśmie do Ministra Czesława Siekierskiego z dnia 18 marca br. KRS udzieliła poparcia dziewięciu osobom związanym ze środowiskiem spółdzielczym.

- Pan Andrzej Kubiak - Fundusz Promocji Mleka
- Pan Andrzej Szczepański - Fundusz Promocji Mleka
- Pan Adam Ilnicki - Fundusz Promocji Mięsa Wołowego
- Pan Krzysztof Moczulski – Fundusz Promocji Mięsa Wołowego
- Pani Danuta Siemianowska – Fundusz Promocji Mięsa Drobiowego
- Pan Zbigniew Hermanowicz – Fundusz Promocji Owoców i Warzyw
- Pan Łukasz Zbonikowski – Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych
- Pani Wioleta Kowalska - Fundusz Promocji Ziarna Zbóż i Przetworów Zbożowych
- Pani Aneta Englot - Fundusz Promocji Mięsa Wieprzowego

Popierani przez KRS w/w kandydaci na członków Komisji Zarządzających odznaczają się doświadczeniem w działalności na rzecz rozwoju branży, w ramach której zostali zgłoszeni. Mają zarówno doświadczenie jako producenci rolni lub w ramach prac podmiotów skupujących/zakładów przetwórczych, jak i doświadczenie jako osoby aktywnie angażujące się w działalność na rzecz promocji produktów rolno-spożywczych w ramach zadań ogólnokrajowych organizacji zgłaszających kandydatów oraz na rzecz rozwoju spółdzielczości.

Przedkładając Panu Ministrowi niniejsze poparcie dla kandydatów, liczymy na pozytywną ocenę przedstawionych kandydatów i ich wybór do Komisji Zarządzających Funduszami Promocji Produktów Rolno-Spożywczych. □

Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości

W Senacie - o bankach spółdzielczych

26 marca br. odbyło się posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości, prowadzonego przez senatora Waldemara Witkowskiego, poświęcone przyszłości banków spółdzielczych. W trakcie dyskusji parlamentarzyści oraz zaproszeni goście poruszali temat aktualnej sytuacji banków spółdzielczych, problemu nadmiernej regulacji sektora i proporcjonalności w obszarze sprawozdawczości, jak również ich roli w lokalnych społecznościach.

Wgronie uczestników byli m.in.: **dr Marcin Mikołajczyk** zastępca przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego, **Bogdan Furtak** dyrektor Departamentu Bankowości Spółdzielczej KNF, **Jacek Rapcia** wiceprezes KZBS, **Włodzimierz Kiciński** wiceprezes Zarządu Związku Banków Polskich, **dr inż. Mieczysław Grodzki** prezes Zarządu KRS, **Ryszard Jaśkowski** zastępca prezesa Zarządu KRS, **Roman Dawidowski** sekretarz Komisji Finansów Spółdzielczych ZO KRS, **Krzysztof Ksyta** dyrektor Biura Zarządu KRS, **dr Dorota Sowińska-Kobalak** wiceprezes Zarządu Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. Franciszka Stefczyka w Warszawie oraz **Przemysław Gabrusewicz** prezes Zarządu Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych w Poznaniu.

Mieczysław Grodzki dziękując za kolejne już spotkanie Zespołu poświęcone bankom spółdzielczym podkreślił konieczność uproszczenia i zredukowania sprawozdawczości tego sektora. Zauważył, że czynności sprawozdawcze wymagają zaangażowania znaczącej części pracowników banków. Przypomniał również, że kilka lat temu na forum senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych przedstawiciele KRS, związków rewizyjnych i KNF odbyli podobne spotkanie, podczas którego spółdzielcy przedstawili zakres niezbędnych uproszczeń w zakresie sprawozdawczości. Ich zasadniczą istotą było to, aby podmioty zobowiązane składały sprawozdania w ustalonym schemacie do jednej jednostki organizacyjnej, a więc utworzenie swego rodzaju hubu, skąd upoważnione instytucje państwowe mogłyby pobierać niezbędne im dane. Przewodniczący KNF zadeklarował wówczas powołanie zespołu roboczego, który miał się tym zająć, do czego jednak nie doszło. Prezes Zarządu KRS podkreślił jednocześnie istotną rolę KNF dla ew. wprowadzenia takiego rozwiązania - w szczególności w rozmowach z zainteresowanymi instytucjami państwowymi oraz resortem finansów.

Mieczysław Grodzki nawiązał też do propozycji KZBS w sprawie wyłączenia

Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości, fot. Tomasz Ozdoba, (źródło: Kancelaria Senatu)

prawnego obowiązku lustracyjnego banków spółdzielczych i spółdzielni ochrony zrzeszeń (IPS) apelując, by inicjatywy dotyczące banków spółdzielczych były w środowisku uzgadniane. - Krajowa Rada Spółdzielcza musi szanować prawo spółdzielcze i członków organizacji bankowych. Zwrócił uwagę, że protokół z lustracji jest jedynym dokumentem dostępnym do wglądu dla członka banku spółdzielczego - pozostałe z uwagi na obarczenie tajemnicami nie są jawne. Podkreślił różnicę zdań w kwestii propozycji KZBS i sprzeciw wobec „radykałnego cięcia”. Mocno zaznaczył, że lustracje powinny być przeprowadzane, a rozmawiać można jedynie nad ich formą i zakresem. - Dlatego wnioskuję o wstrzemięźliwość w tym zakresie i wspólne uzgadnianie - zakończył.

Zastępca przewodniczącego KNF dr Marcin Mikołajczyk podkreślił, że Komisja jest otwarta na dialog jednak zaznaczył, że sprawozdawczość jest co do zasady domeną NBP, a KNF jest tylko jednym z odbiorców tych informacji. Dodał, że KNF w dialogu z NBP próbuje redukować liczbę zapytań kierowanych do banków bądź rozbudowywać je, aby uniknąć późniejszych zapytań pozasprawozdawczych. Poruszył także wątek lustracji: - Pozostawiam to zainteresowanym stronom tak, żeby osiągnęły jakiś konsensus. My mieliśmy pewien pomysł jak można wykorzystać lustrację dla celów nadzoru, ale ten czas minął, większość tych potrzeb mamy zamkniętych w innym obszarze, natomiast nie podważam sensowności lustracji (...) jest to sprawa, którą KRS czy inne insty-

tucje powinny rozstrzygnąć między sobą.

Sekretarz Komisji Finansów Spółdzielczych Roman Dawidowski, jednocześnie prezes banku spółdzielczego wypowiedział się z punktu widzenia praktyka i zaapelował o lepszą koordynację działań instytucji nadzorujących, gdyż niektóre obszary sprawozdawczości często się powielają i można by pewne rzeczy uprościć, a także lobbować o zmiany na szczeblu europejskim. W odniesieniu do lustracji także argumentował, że to jedyna kontrola przeprowadzana w imieniu członków banku. Zasygnalizował potrzebę rozwiązania problemu podwójnego opodatkowania dywidendy, a także podkreślił społeczną rolę banków spółdzielczych na terenie gmin: wsparcie szkół, jednostek straży pożarnej, a także dalsze utrzymywanie bankomatów pomimo strat, które przynoszą.

Na zakończenie debaty przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości, senator Waldemar Witkowski, wraz z senatorem Krzysztofem Kwiatkowskim zwrócili się z prośbą o przygotowanie pisemnych propozycji rozwiązań regulacyjnych dotyczących sektora banków spółdzielczych. Jednocześnie zobowiązali się do zorganizowania kolejnego spotkania Zespołu w tej kwestii. □

Kalendarium:

- ✓ **3 kwietnia** - szkolenie: „Przygotowanie do Walnego Zgromadzenia Spółdzielni w 2025 r. - najnowsze orzecznictwo”. Organizator: KRS.
- ✓ **8-10 kwietnia** - WorldFood Poland, Międzynarodowe Targi Żywności i Napojów, Technologii i Opakowań dla Branży Spożywczej, Warszawa Expo XXI.
- ✓ **16-17 kwietnia** - IX Kongres Edukacji Ekonomicznej.
- ✓ **17 kwietnia** - szkolenie: „Raportowanie zrównoważonego rozwoju i działalności na rzecz interesariuszy w spółdzielczości”. Organizator: KRS.
- ✓ **22 kwietnia** - posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Spółdzielczości Mieszkaniowej.
- ✓ **26 kwietnia** - Jubileusz 100-lecia działalności Banku Spółdzielczego w Międzyrzeczku Podlaskim.

KONKURSY 2025

Zespół Samorządu i Promocji Krajowej Rady Spółdzielczej **do 15 maja br.** przyjmuje zgłoszenia kandydatów w dorocznych konkursach dla liderów samorządu spółdzielczego i terytorialnego.

Rozstrzygnięcie konkursów nastąpi podczas centralnych uroczystości z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości

Samorządowiec - Spółdzielca

Konkurs **dla przedstawicieli samorządów terytorialnych** oraz urzędów samorządowych i państwowych, którzy z przychylnością i zrozumieniem patrzą na działalność spółdzielni różnych branż na ich terenach. Konkurs ma uhonorować za życzliwość i docenianie roli spółdzielczości w lokalnym środowisku.

opłata konkursowa* - 250 zł

Lider Spółdzielczości Polskiej

Najwyższe honorowe wyróżnienie przyznawane spółdzielcom, ale także przedstawicielom władz państwowych za upowszechnianie idei spółdzielczej, tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu i rozwojowi spółdzielczej formy gospodarowania, wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć spółdzielczych.

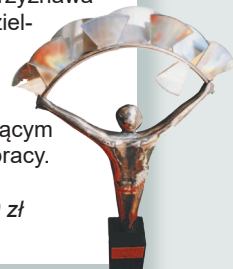
opłata konkursowa* - 780 zł

Menedżer - Spółdzielca

Jedna z najważniejszych w polskim środowisku spółdzielczym nagród, ustanowiona w 1999 r. Przyznawana jest najlepszym spółdzielczym przedsiębiorcom, legitymującym się dobrą kondycją ekonomiczną i oceną lustarcyjną, tworzącym nowe i stabilne miejsca pracy.

opłata konkursowa* - 620 zł

Prymus

Wyróżnienie będące uzupełnieniem nagrody „Menedżer-Spółdzielca” dla tych osób, które przedstawiły pełną dokumentację wymaganą w konkursie i otrzymały pozytywną ocenę Kapituły, ale nie zdobyły tytułu „Menedżer-Spółdzielca”. Przyznawane jest spółdzielcom bez względu na zajmowane przez nich stanowisko w spółdzielni.

opłata konkursowa* - 500 zł

Złoty Laur Spółdzielczości

Przyznawany jest spółdzielniom, lub osobom fizycznym, które pracują na rzecz rozwoju i wzbogacania kultury, kultywowania tradycji, popularyzowania społecznych celów spółdzielczości, m.in. poprzez prowadzenie placówek kulturalnych, oświatowych, sportowych, sponsorowanie zespołów folklorystycznych i innych form aktywności.

opłata konkursowa* - 500 zł

Konkurs na prace naukowe

Konkurs prowadzony przez Spółdzielczy Instytut Badawczy ma zachęcić środowiska naukowe do podejmowania badań nad spółdzielczością i spopularyzować rezultaty tych badań. Prace (licencjackie, magisterskie, doktorskie) poświęcone spółdzielczości wykonane (obronione lub opublikowane) po 15 maja 2024 r. można nadsyłać **do 15 maja 2025 r.**

Szczegóły dotyczące konkursów, regulaminy oraz formularze zgłoszeń do pobrania zamieszczone są na stronie krs.com.pl w zakładce Promocja - Konkursy. Wnioski rozpatruje Kapituła Nagród KRS, która oficjalnie ogłasza swoją decyzję podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

*do podanych cen należy doliczyć podatek VAT

Zgłoszenia przyjmuje **Zespół Samorządu i Promocji KRS**

e-mail: tecza.polska@krs.com.pl 00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, tel./fax: 22 828 65 11

Zgłoszenia prac naukowych przyjmuje **Spółdzielczy Instytut Badawczy** - szczegóły na stronie krs.org.pl

O europejskiej spółdzielczości w Brukseli

Najważniejsza europejska organizacja spółdzielcza *Cooperatives Europe* na dzień poprzedzający to wydarzenie zaprosiła liderów swoich organizacji członkowskich na „Forum Przywództwa Spółdzielczego”, które było rodzaju przygotowaniem do dalszej dyskusji z unijnymi politykami. Ogólnym tematem była przyszłość modelu spółdzielczego na naszym kontynencie.

17 marca - Forum Przywództwa Spółdzielczego

W Forum, którego hasło brzmiało „Spółdzielczy model 2030 - wyzwania i rozwiązania”, wzięli udział liderzy większości krajowych organizacji spółdzielczych należących do *Cooperatives Europe*, a także europejskich organizacji branżowych. Uczestniczyli w nim także **dr Ariel Guarco**, prezydent Międzynarodowego Związku Spółdzielczego oraz **Juan Antonio Pedreño** stojący na czele Social Economy Europe, stowarzyszenia podmiotów ekonomii społecznej w UE.

Ambicją spotkania było stworzenie platformy wymiany informacji i poglądów, budowania wspólnych strategii, a także rozwijania wzajemnego zaufania pomiędzy organizacjami. Wszystko to jest niezwykle ważne w obecnym, coraz bardziej skomplikowanym kontekście gospodarczym i geopolitycznym, gdy należy wzmocnić zdolności ruchu spółdzielczego do reagowania na globalne wyzwania. Podczas Forum skupiono się więc na tematach istotnych dla wszystkich europejskich spółdzielni: konkurencyjność, usługi wspólne, zielona transformacja, sztuczna inteligencja, zarządzanie i zaangażowanie członków. Dyskusje miały na celu pomóc liderom spółdzielni w ich pracy w nadchodzącej dekadzie.

Forum otworzył **Todor Ivanov**, sekretarz generalny *EuroCoop* (europejskiej organizacji spółdzielczości spożywców) reprezentujący prezydenta *Cooperati-*

Dwa dni drugiej dekady marca - 17 i 18 tego miesiąca - przyciągnęły uwagę europejskich spółdzielców i polityków do Brukseli. Na 18 marca bowiem Komisja Europejska, jako swój wkład w obchody Międzynarodowego Roku Spółdzielczości, zapowiedziała zorganizowanie konferencji wysokiego szczebla na temat spółdzielczości i ekonomii społecznej.

ves Europe prof. Petara Stefanova. W przekazanych przez Stefanova uwagach podkreślił fakt, że ruchowi spółdzielczemu pomimo jego skali i uznania na całym świecie, brak zdolności wspólnego działania. Potrzebne są pilne zmiany w perspektywie do 2050 roku - w szczególności w zakresie koordynacji strategicznej, zbierania danych i przywództwa. - Potrzebujemy transformacji jeśli chcemy zrównoważonej i pomyślnej przyszłości dla europejskiego ruchu spółdzielczego - powiedział. - Stawka jest zbyt wysoka, nadszedł czas, by spółdzielnie w Europie przeszły od pomysłów do działania i zbudowały lepszy świat już teraz.

W merytorycznej części Forum ogłoszono kilka referatów. **Gianluca Salvatori** z Europejskiego Instytutu Badawczego Ekonomii Spółdzielczej i Społecznej EURICSE przedstawił trendy wynikające ze Światowego Monitora Spółdzielczego - dorocznie przygotowywanego przez Instytut rankingu 300 największych spółdzielni na świecie. **Prof. Anu Puusa** z Uniwersytetu Wschodniej Finlandii, reprezentująca także fińską organizację spółdzielczą Pellervo, mówiła o znaczeniu edukacji spółdzielczej. **Inigo Albizuri** z korporacji spółdzielczej Mondragon z hiszpańskiego Kraju Basków zaprezentował pilotażowy projekt wspólnych usług dla spółdzielni realizowany w jego organizacji. I wreszcie **Felix Kriedemann** z REScoop.eu, europejskiego stowarzyszenia spółdzielni energetycznych, poruszył temat ochrony podmiotów energetyki rozproszonej, takich jak spółdzielnie, przed przejęciem przez wielkie korporacje. Podczas Forum przeanalizowano również implikacje dla spółdzielni ogłoszonego przez Komisję Europejską Kompas Konkurencyjności obejmującego działania na obszarach innowacyjności, dekarbonizacji i bezpieczeństwa.

Na zakończenie Todor Ivanov podkreślił wartość przeprowadzonej dyskusji, a w imieniu prof. P. Stefanova wyraził chęć zorganizowania drugiego Forum Liderów Spółdzielczych pod koniec Międzynarodowego Roku Spółdziel-

czości, aby wspólnie zastanowić się nad efektem wydarzeń tego roku.

18 marca - Konferencja

Wysokiego Szczebla Komisji Europejskiej

Uczestnicy Forum spotkali się następnego dnia z europejskimi politykami i urzędnikami zarówno z poziomu unijnego jak i państw członkowskich oraz innymi zainteresowanymi osobami na zorganizowanej przez Komisję Europejską Konferencji Wysokiego Szczebla na temat spółdzielczości i ekonomii społecznej, której współgospodarzami byli *Cooperatives Europe*, europejska konfederacja spółdzielczości pracy CECOP i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES).

Ocenia się, że podjęcie takiej inicjatywy przez Komisję było dowodem nadania wysokiej rangi obchodom Międzynarodowego Roku Spółdzielczości przez władze UE, wyrazem uznania dla spółdzielni i innych podmiotów ekonomii społecznej, a jednocześnie wzmocniło ich widoczność wśród polityków i społeczeństw europejskich. Celem Konferencji było zastanowienie się w jaki sposób spółdzielnie przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności europejskiej gospodarki, zapewnienia zrównoważonego rozwoju i odporności przemysłu na naszym kontynencie, zwłaszcza w kontekście transformacji ekologicznej i cyfrowej.

Konferencja składała się z szeregu sesji plenarnych i równoległych sesji warsztatowych obejmujących szeroki zakres tematów, tj.: odporność, umiejęt-

ności, inwestycje i finanse, przedsiębiorczość młodego, innowacje, reindustrializacja, gospodarka obiegu zamkniętego, transformacja energetyczna, dekarbonizacja, konkurencyjność i wiele innych. W ramach konferencji Cooperatives Europe poprowadziła specjalne warsztaty na temat przedsiębiorczości młodego, by ukazać w jaki sposób spółdzielnie mogą zmniejszyć bariery, z którymi borykają się młodzi ludzie rozpoczynający działalność gospodarczą. Prelegenci zajęli się wyzwaniami stojącymi przed młodziem zwanymi z finansowaniem jej inicjatyw, przeszkodami prawnymi oraz znaczeniem edukacji i partnerskiego uczenia się. Warsztaty podsumowała dyrektorka Cooperatives Europe **Agnès Mathis**: - Spółdzielnie oferują młodym ludziom prawdziwą drogę do przedsiębiorczości, z wbudowanymi sieciami wsparcia i współwłasnością. Ale aby ta ścieżka była widoczna i opłacalna, potrzebujemy silniejszego wsparcia po-

litycznego i lepszego dostępu do finansowania.

Zarówno Forum, jak i Konferencja dobitnie przypomniły kluczową rolę, jaką spółdzielnie odgrywają w budowaniu odpornej i zorientowanej na przyszłość gospodarki europejskiej. Ukazały punkt widzenia zarówno samych spółdzielców, jak i polityków. Warto, by ten typ spotkań był kontynuowany, tym bardziej, że Międzynarodowy Rok Spółdzielczości 2025 dopiero się rozpoczął.

19 marca - narada Legacoop

Niejako kontynuacją tych wydarzeń była zorganizowana kolejnego dnia, 19 marca, w Brukseli przez włoską organizację spółdzielczą Legacoop narada zatytułowana „Spółdzielnie jako siła napędowa konkurencyjności i spójności społecznej w Europie”, na którą również zaproszono polityków i przedstawicieli Cooperatives Europe. Dyskutowano nad

głównymi wyzwaniami stojącymi przed Europą - spadającą konkurencyjnością, globalną niestabilnością i fragmentacją społecznej oraz nad tym, co należy uczynić model by model spółdzielczy stał się kluczowym elementem rozwiązań. Podkreślano potrzebę strategii UE, która uzna rolę spółdzielni w zakresie odporności, spójności i zrównoważonego rozwoju. Zorganizowane „okrągłe stoły” koncentrowały się na zielonej transformacji w sektorze rolno-spożywczym i wkładzie spółdzielni w siłę przemysłową Europę.

Na zakończenie uczestnicy wezwali do uproszczenia przepisów, lepszego dostępu do finansowania i silniejszej polityki UE w zakresie wspierania gospodarki społecznej. Wydarzenie potwierdziło, że spółdzielnie są niezbędne dla bardziej sprawiedliwej, ekologicznej i konkurencyjnej Europy.

opr. dr Adam Piechowski

KRAJOWA RADA
SPÓŁDZIELCZA

2025

Medal okolicznościowy

Międzynarodowy Rok Spółdzielczości

Spółdzielnie budują lepszy świat

Rok 2025 jest dla spółdzielczości wyjątkowy. Decyzją Organizacji Narodów Zjednoczonych został ogłoszony Międzynarodowym Rokiem Spółdzielczości pod hasłem „Spółdzielnie budują lepszy świat”. W bieżącym roku obchodzimy także setną rocznicę świętowania Dnia Spółdzielczości w Polsce.

Krajowa Rada Spółdzielcza z tej okazji wydała pamiątkowy medal. Na awersie widnieje postać dziewczyny z tęczową flagą - wizerunek ten znajdował się na plakacie informującym 100 lat temu o pierwszych obchodach Dnia Spółdzielczości. Na rewersie medalu znajduje się logo Międzynarodowego Roku Spółdzielczości opracowane przez ONZ.

60

Cena
zł*

*do ceny doliczyć należy koszty przesyłki

Zamówienia - teca.polska@krs.com.pl / informacje - tel.: 22 828 65 11

Studenci AGH poznają spółdzielczość w praktyce.

Z wizytą w krakowskiej spółdzielni pracy „Aktywizacja”

Studenci Wydziału Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, uczestniczący w zajęciach z przedmiotu Spółdzielczość we współczesnym biznesie, mieli okazję odwiedzić jedną z najbardziej renomowanych spółdzielni pracy w Polsce - Wytwórnię Sprzętu Elektroenergetycznego „Aktywizacja”. Zajęcia realizowane są we współpracy ze Związkiem Lustracyjnym Spółdzielni i łączą teorię z praktyką, umożliwiając studentom poznanie funkcjonowania spółdzielni od środka.

Na przełomie marca i kwietnia br. dwie grupy studentów odwiedziły zakład, zapoznając się z jego historią, strukturą oraz codziennym funkcjonowaniem. W pierwszej części wizyty przedstawiono dzieje spółdzielni - od jej powstania w 1958 r. w Nowej Hucie, aż po dzień dzisiejszy. Następnie uczestnicy mieli okazję zwiedzić zakład produkcyjny, magazyny oraz nowoczesne laboratorium. Szczególne zainteresowanie wzbudziły widowiskowe eksperymenty z zakresu przepływu prądu, które pokazały, jak istotne jest stosowanie sprzętu najwyższej jakości przy pracy z wysokim napięciem.

„Aktywizacja” specjalizuje się w produkcji elektroenergetycznego sprzętu ochronnego, wykorzystywanego podczas eksploatacji urządzeń wysokiego napięcia. W warunkach gospodarki rynkowej spółdzielnia przekształciła się w nowoczesne, konkurencyjne przedsiębiorstwo, cenione zarówno w kraju, jak i za granicą. Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu funduszy unijnych i ciągłemu rozwojowi, firma z powodzeniem działa na zintegrowanym rynku europejskim.

Oferta spółdzielni obejmuje m.in.:

- drążki izolacyjne (uniwersalne UDI, teleskopowe TDI),
- uziemiacze przenośne i uszyniacze,
- wskaźniki napięcia (niskiego, średniego i wysokiego), uzgadniacze faz,
- przyrządy pomiarowe i detektory pola elektrycznego,
- sprzęt do prac pod napięciem,
- wyroby elektroizolacyjne z gumy oraz inny sprzęt ochronny BHP.

Spółdzielnia zatrudnia ok. 40 członków i konsekwentnie łączy nowoczesność z ideą spółdzielczości. Posiada certyfikaty zarządzania jakością (EN ISO 9001:2015), ochrony środowiska (PN-EN ISO 14001:2015) oraz bezpieczeństwa i higieny pracy (PN-EN ISO 45001:2018). Jej produkty oraz sposób zarządzania były wielokrotnie nagradzane i doceniane zarówno w branży elektroenergetycznej, jak i w sektorze MŚP, w tym w sektorze spółdzielczym. Wizyta w „Aktywizacji” była dla studentów cenną lekcją praktyczną, ukazującą, jak nowoczesna spółdzielnia może z powodzeniem łączyć wysokie standardy produkcji z wartościami wspólnotowymi i społeczną odpowiedzialnością. □

Prezes Krzysztof Grzelak z przedstawicielami „Głosu Szczecińskiego” z lewej: dyr. Robert Gromowski, z prawej red. nac. Jarosław Jaz.

Prezes „Regalicy” Osobowością Roku 2024

✓ Krzysztof Grzelak Prezes Zarządu Rybackiej Spółdzielni „Regalica” w Gryfinie został nagrodzony tytułem „Osobowość Roku 2024 Powiatu Gryfińskiego” w dorocznym plebiscycie „Głosu Szczecińskiego” w kategorii „Biznes i przedsiębiorczość”. Nominację zgłosiło kolegium redaktorskie za *umiejętnie tłumaczenie stanowiska wędkarzy i rybaków podczas dyskusji o kształcie Parku Narodowego Doliny Dolnej Odry*. Spółdzielnia, która działa na dwóch obszarach rybackich objętych planem utworzenia parku narodowego, przekonała decydentów, że należy chronić tzw. „wędkarstwo i rybactwo kulturowe” ściśle powiązane z charakterem regionu. Tym samym uchroniła przed likwidacją wiele miejsc pracy, a lokalnej społeczności dała możliwość rozwijania turystyki opartej o wędkarstwo. □

*Z głębokim smutkiem i żalem
przyjeliśmy wiadomość o śmierci*

śp.

Barbary Swaczyny

*Wieloletniej Członkini Rady Nadzorczej ZLSP,
osoby skromnej, empatycznej i zaangażowanej, która mimo zakończenia
pracy zawodowej żywo interesowała się sprawami spółdzielczymi
i żyła zgodnie z wartościami spółdzielczymi.*

Łączymy się z pogrążoną w żalobie

Rodziną

*Koleżanki i koledzy spółdzielcy, Zarząd, Rada, członkowie i pracownicy
Związku Lustracyjnego Spółdzielni*

Siedlecka Spółdzielnia Mieszkaniowa oczami najmłodszych mieszkańców - prace nagrodzone w ubiegłorocznym konkursie z okazji 65-lecia działalności SSM.

Ta liczna społeczność uchwalając statut zdecydowała, że będzie prowadzić działalność społeczno-kulturalną. W chwili obecnej realizują ją trzy kluby osiedlowe: „Lech”, „Trójka” i „Mansarda”. Placówki te funkcjonują w znacznej odległości od siebie, ofertą zajęć objęty jest więc duży obszar osiedli mieszkaniowych. Z powodzeniem uzupełniają one propozycje ośrodków prowadzonych przez samorząd terytorialny: Centrum Kultury i Sztuki oraz Miejskiego Ośrodka Kultury, który od lat z siedlecką spółdzielnią współpracuje.

- Nasza oferta zajęć integracyjnych, edukacyjnych i sportowych skierowana jest do wszystkich grup wiekowych - podkreśla Prezes Zarządu Siedleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej **Michał Goliński** - ale najwierniejszymi jej odbiorcami są dzieci i młodzież oraz seniorzy mieszkający na naszych osiedlach.

Lech i Trójka

Klub „Lech” to najmniejszy z klubów SSM, zlokalizowany w niewielkim, wolnostojącym budynku przy ul. Chrobrego 4. Mały, ale o dużym rodzinnym sercu - mówią o nim pracownicy oraz goście. To miejsce, do którego bardzo chętnie przychodzą dzieci. Ponieważ otwarte jest w godzinach przedpołudniowych, rodzice przyprowadzają tu nawet kilkulatek, przez co Klub stał się pewną alternatywą dla przedszkola. Maluchy na grupowych lub indywidualnych zajęciach mogą uczyć się czytania oraz rozwijać zdolności matematyczne rozwiązując szarady

Zajęcia plastyczne Klubie „Trójka” (fot. FB Spółdzielczy Klub Kultury „Trójka”).

Działalność kulturalna Siedleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Przede wszystkim kreatywność

Siedlecka Spółdzielnia Mieszkaniowa od ponad 65 lat zaspokaja potrzeby mieszkańców regionu, a kształt obecnych Siedlec to w dużej mierze efekt jej rozwoju. Zasoby SSM to 10.100 lokali mieszkalnych, które zasiedla ok. 40 proc. całej populacji Siedlec. Miasto, które gwałtownie potrzebowało nowych mieszkań wraz z boomem przemysłowym w latach 60. XX w., dziś jest w znacznej mierze ośrodkiem spółdzielczości mieszkaniowej.

i grając w gry planszowe. Takie zajęcia stanowią nieocenioną pomoc m.in. dla dzieci z Ukrainy, które mogą w ten sposób nadrobić zaległości szkolne i lepiej przystosować się do funkcjonowania w Polsce.

W wakacje Klub prowadzi półkolonie we współpracy ze Stowarzyszeniem Kultura Oświata Samorządność, dzięki któremu pozyskuje od miasta drobne kwoty przeznaczone następnie na wycieczki, bilety do kina itp. Na co dzień dominują natomiast zajęcia kreatywne.

- Nastawiamy się na rozwijanie artystycznej wrażliwości najmłodszych mieszkańców, stąd różnorodne zajęcia plastyczne i taneczne - mówi kierownik klubu **Joanna Ładzik**. - W tańcu nowoczesnym mamy nawet sukcesy, nasza dziewczęca grupa Lech „Dance” odniosła właśnie zwycięstwo w tegorocznym XXIX Miejskim Festiwalu Twórczości Młodzieżowej i Dziecięcej.

Klub „Trójka”, działający przy ul. Kurpiowskiej 3 jest nieco większy, gdyż mieści się w piętrowym pawilonie przystosowanym do prowadzenia zajęć dydaktycznych i sportowych. Posiada dwie niewielkie sale gimnastyczne, w których prowadzone są zajęcia z gimnastyki korekcyjnej, sumy, judo i karate. Poza tym w ofercie znajdują się zajęcia robotyki, klub szachowy, brydżowy, zajęcia wokalne, kilka grup ta-

Spółdzielczy Klub Kultury „Trójka”

necznych, a także zajęcia wspomagające rozwój maluchów, nauka czytania i inne. Na co dzień, podobnie jak w „Lechu” codzienną pracę klubu organizuje kadra trzech pracowników SSM wspomagana przez zespół instruktorów. - Nasi wychowankowie chętnie wspomagają różne działania Spółdzielni, występują na imprezach plenerowych m.in. w ramach Siedleckich Dni Rodziny. W ubiegłym roku z okazji jubileuszu 65-lecia działalności SSM namalowali piękne rysunki przedstawiające nasze osiedla - mówi **Małgorzata Maciejewska** kierownik Klubu „Trójka”

Literacka Mansarda

Klub „Mansarda” wyróżnia się natomiast profilem nakierowanym na rozwijanie talentów literackich. Prowadzi go **Krzysztof Tomaszewski** - znany w regionie literat, poeta, animator kultu-

ry, a na co dzień także redaktor naczelny pisma Siedleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej „Między Nami Spółdzielcami”. Pan Krzysztof kieruje także spotykającą się w klubie Siedlecką Grupą Literacką „Witraż”, w czym pomagają mu panie **Barbara Maksymiuk i Wiktoria Sadowiak**.

- Nasza grupa ma za sobą już prawie 30 lat działalności i jest dziś znakiem rozpoznawczym spółdzielczej kultury w Siedlcach - mówi Krzysztof Tomaszewski. - Spotykamy się dwa razy w tygodniu i są to zarówno spotkania warsztatowe, jak i ćwiczenia z recytacji. Może do nas dołączyć każdy, kto chce spróbować swoich sił jako autor tekstów lub animator kultury, zazwyczaj są to osoby uprawiające jakiś rodzaj twórczości literackiej, do czego gorąco zachęcamy. Wspólnie planujemy imprezy plenerowe i przygotowujemy ich scenariusze.

Klub jest miejscem przyciągającym także najzdolniejszą młodzież. Jego wychowankowie nawet po latach chętnie tu wracają, aby wspólnie coś razem zdziałać. - Ludzie potrzebują takiego przyjaznego miejsca spotkań, w którym można pielegnować międzypokoleniowe relacje - podkreśla kierownik Grupy. - Młodzi ludzie są fantastyczni, a my przy nich nie mamy szansy się zestarzeć. Często realizujemy pomysły podrzucane właśnie przez młodzież, gdyż to ona ma najlepszą intuicję i rozeznanie w aktualnych trendach. Ostatnio przeżywamy boom imprez plenerowych - spotkań sąsiedzkich w parkach, na otwartej przestrzeni. Wspólnie wyjeżdżamy także na warsztaty do zlokalizowanego w pobliskich Chlewiskach Domu Pracy Twórczej „Reymontówka”. To nasze ukochane miejsce. Obecnie mamy w planach międzypokoleniowy wyjazd o tematyce związanej z walką z uzależnieniami. Młodzież i seniorzy pracować będą nad tekstami publicystycznymi i literackimi poświęconymi uzależnieniom.

Grupa Literacka „Witraż” wydała już ponad 150 pozycji książkowych - tomiki wierszy, almanachy opowiadań, publikacje autorskie... Od czasu do czasu ukazują się „Pocztówki Poetyckie”, w których fotografia połączona jest z poezją tworzoną przez siedlczan na konkursy literackie. Poświęcone są różnym zagadnieniom - dziełom światowego malarstwa, miejscom pamięci narodowej, wydarzeniom historycznym...

Spółdzielnia i seniorzy

Praktycznie od dekad „oczkiem w głowie” władz statutowych SSM byli najbardziej angażujący się w spółdzielczą codzienność, zawsze aktywni i inspirowujący... seniorzy! To dla nich SSM

Klub Seniora „Mansarda” w Muzeum Ziemiaństwa w Suchej

stworzyło warunki i utworzyło Kluby Seniora pozostawiając im przywilej samodzielnego kształtowania spotkań, wyboru form pracy, podejmowania decyzji o udziale w imprezach społecznych i kulturalnych. Dziś funkcjonują cztery Spółdzielcze Kluby Seniora: „Fantazja”, „Zdrowie”, „Trójka” i „Mansarda”, znakomicie uzupełniając ofertę powstałego w Siedlcach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Okazało się, że formy pracy, spotkań, zajęć proponowane przez Spółdzielcze Kluby Kultury bardziej sprzyjają integracji seniorów, tworzeniu więzi interpersonalnych, proponowaniu własnych wydarzeń kulturalnych i artystycznych.

Przyznać należy, że przez dekady Kluby potrafiły wykorzystać stworzone dla nich warunki i wy-

brać formy, które seniorom najbardziej odpowiadają. To już nie tylko wspólna herbata i ciasteczka przy niekończących się „pogwarkach”. Seniorzy organizują wyjścia na imprezy kulturalne, kochają wyjazdy „w plener” zwłaszcza, gdy sprzyja pogoda. Angażują się w działania społeczne proponowane przez samorząd spółdzielczy i miejski. Nauczyli się współuczestniczyć w projektach przygotowywanych przez organizacje pozarządowe i korzystać z wiedzy zapraszanych na spotkania specjalistów z różnych dziedzin, m.in. Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Rady Miasta Siedlce, siedleckiej uczelni. Z równym zaangażowaniem poznają miejsca pamięci narodowej, dwory podlaskie, muzea, parki krajobrazowe, biorą też bezpośredni udział w plenerowych imprezach muzyczno-poetyckich w Parku Miejskim „Aleksandria” czy w Sali Białej MOK Siedlce. Corocznie potwierdzają swoją obecność w „Narodowym Czytaniu”, warsztatach artystycznych i twórczych - zwłaszcza gdy gości ich Dom Pracy Twórczej „Reymontówka” w Chlewiskach.

Każdy rok potwierdza, że spółdzielcze środowisko Siedlec może na Kluby Seniora liczyć. Nowych pomysłów na społeczną i kulturalną obecność seniorów w życiu miasta, jak nigdy nie brakowało, tak nadal nie brakuje.

Klementyna Zygarowska

Złoty Laur Spółdzielczości

nagroda Krajowej Rady Spółdzielczej
za działalność społeczno-kulturalną spółdzielni

Zgromadzenie Ogólne Krajowej Rady Spółdzielczej Uchwałą nr 11/2010 z dnia 1 lipca 2010 roku ustanowiło nagrodę „Złoty Laur Spółdzielczości” za aktywny udział w rozwijaniu działalności społeczno-kulturalnej w spółdzielni. Nagroda ta ustanowiona została na wniosek Komisji Promocji ZO KRS, a statuetki po raz pierwszy wręczono podczas uroczystej gali w Filharmonii Narodowej z okazji Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości 27 czerwca 2011 roku.

Nagroda przyznawana jest zarówno spółdzielniom, jak i osobom fizycznym, które zaangażowane są w prowadzenie spółdzielczych domów kultury i klubów osiedlowych, organizowanie wydarzeń kulturalnych i sportowych, finansowanie działalności twórców, zespołów artystycznych, teatrów, organizacji społecznych, sportowych itp. - będących zarówno jednostkami spółdzielni, jak i funkcjonujących w lokalnym środowisku. Kapituła Nagród bierze pod uwagę ciągły i systematyczny charakter działań kulturalno-społecznych oraz ich konkretne rezultaty.

Zgłoszenia kandydatów do nagrody „Złoty Laur Spółdzielczości” odbywają się każdego roku w marcu (w 2025 roku ogłoszona zostanie X Edycja Konkursu). Uroczyste wręczenie statuetek ma zazwyczaj miejsce podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości.

więcej informacji: www.krs.com.pl zakładka: Konkursy i nagrody

Grafika świąteczna przygotowana przez Mikołaja lat 18,
wolontariusza Fundacji Hospicyjnej

Radosnego Alleluja!

Życzymy Państwu
spokojnych i pełnych miłości Świąt Wielkiej Nocy.
By każdy z Państwa spędził ten wyjątkowy czas
w gronie najbliższych!

KASA KRAJOWA

Kartka charytatywna Fundacji Hospicyjnej.
Dochód ze sprzedaży to wsparcie dla podopiecznych
Hospicjum dla Dzieci i Dorosłych im. ks. E. Dutkiewicza SAC,
Funduszu Dzieci Osieroconych "Tumbo Pomaga"
oraz Centrum Opieki Wychnieniowej.

Serdecznie dziękujemy i życzymy radosnych Świąt Wielkanocy!

**Fundacja
Hospicyjna**

Fundacja Hospicyjna
ul. Chodowieckiego 10, 80-208 Gdańsk
tel. 58 345 90 60; e-mail: biuro@fundacjahospicyjna.pl

KRS 0000 201 002

www.fundacjahospicyjna.pl

Mija 90 lat od powstania w Polsce Ligi Kooperatystek

„Bez kobiet nie ma spółdzielczości”

**Propagatorka
wiejskiego czytelnictwa**

Wczesna młodość **Marii Pauliny Orsetti** (używała zwykle tylko pierwszego imienia Maria) nie wskazywała jej przyszłej spółdzielczej drogi. Urodziła się 22 czerwca 1880 roku w Świerżach k/Doro-

huska na Ziemi Chełmskiej w bogatej ziemiańskiej rodzinie o włoskich korzeniach - jej przodek Wilhelm (Guglielmo) przybył do Polski w XVII wieku z Łukki, osiedlił się w naszym kraju, zawarł związek małżeński z Polką, prowadził z sukcesem liczne interesy handlowe i finansowe. Ojciec Teodor Adam Orsetti zakupił majątek w Świerżach i przekształcił tutejszy dwór w prawdziwy pałac z pięknym parkiem. Tu właśnie Maria spędziła wraz z rodzeństwem - dwiema siostrami i bratem - beztroskie wczesne lata dzieciństwa. Niestety, gdy miała osiem lat, ojciec zmarł, a odpowiedzialność za dalsze wychowanie dzieci wzięła na siebie matka Maria Paulina Konstancja, pochodząca również z ziemiańskiego i patriotycznego rodu Jełowickich.

Początkowo Marynia, jak ją nazywano, kształciła się w domu i to wpływ jednej z nauczycielek rozpałił w niej zamiłowanie do książek i zdobywania wiedzy. Jednocześnie już wtedy uwidaczniała się jej buntownicza natura, jak wspominała jej siostra, zachowywała się i ubierała w niekonwencjonalny sposób, nieprzystający do panienki z ziemiańskiego domu. Była raczej zamknięta w sobie, ze skłonnościami do samotnictwa.

Gdy miała 16 lat przekonała matkę do zgody na wyjazd na dalszą naukę w rosyjskim gimnazjum w Rydze. Dawało to jej największe szanse na podjęcie późniejszych studiów wyższych, o których marzyła, a co w tamtych czasach nie było łatwe dla kobiet. Po ukończeniu ze złotym medalem szkoły, Maria udała się do Szwajcarii i tu w 1900 roku zapisała się na studia, najpierw w Bernie, potem w Zurychu. W 1907 roku uzyskała dyplom wydziału matematyczno-fizycznego zuryjskiej Politechniki Federalnej. Jej naukę przez cały czas finansowała matka.

Podczas pobytu za granicą Maria nie traciła kontaktu z krajem, coraz bardziej

„Bez kobiet nie ma spółdzielczości” pisała w 1933 roku Maria Orsetti, wybitna, choć obecnie nieco zapomniana przedstawicielka lewicowego nurtu polskiej spółdzielczości, założycielka Ligi Kooperatystek. W 90. rocznicę powstania tej ważnej organizacji zrzeszającej polskie spółdzielczynie, warto przypomnieć o roli kobiet w historii ruchu spółdzielczego. O dziejach pierwszego ogólnopolskiego stowarzyszenia kooperatystek - Międzynarodowej Spółdzielczej Gildii Kobiet - pisaliśmy w poprzednim numerze. Teraz skupimy się na postaci samej Marii Orsetti i opowiemy o jej największym dziele - Lidze Kooperatystek w Polsce.

Zjazd Ligi Kooperatystek, 30 maja 1937. Za stołem prezydyjnym pierwsza z lewej - Maria Orsetti (źródło: Narodowe Archiwum Cyfrowe)

widoczne stawało się jej zaangażowanie społeczne. Już w dzieciństwie uczyła dzieci wiejskie czytania i pisanie, pożyczając im książki, później propagowała rozwój powszechnej oświaty także wśród kobiet, o co nawoływała w swych publicznych wystąpieniach (np. na Zjeździe Ziemianek w 1906 roku) i pisała o tym w swych pierwszych artykułach prasowych. Sama zapalona do lektury, pragnęła zachęcić do tego samego ludność wiejską i przyczynić się w ten sposób do podniesienia poziomu jej wiedzy.

Zajęła się zatem rozwijaniem czytelnictwa, we współpracy z Towarzystwem Kultury Polskiej, w czasie spędzanych w kraju wakacji letnich, uczestniczyła w zakładaniu bibliotek ruchomych w Królestwie, głównie na wsi. Tego tematu też dotyczyły jej kolejne artykuły, m. in. *W sprawie czytelnictwa publicznej w Chełmie* z 1906 roku, który przyczynił się do powstania pod patronatem Polskiej Macierzy Szkolnej ogólnodostępnej biblio-

teki i czytelnicy w tym mieście, z którym była przecież związana latami dzieciństwa. Zainicjowała też publiczną zbiorów darów książkowych dla tej placówki. Chełmska biblioteka istnieje do dzisiaj, od 2008 roku nosząc imię Marii Pauliny Orsetti.

Od bibliotek do spółdzielni

Po ukończeniu studiów w Szwajcarii Maria Orsetti postanowiła je kontynuować we Lwowie, na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jana Kazimierza. Tu właśnie, a może już nawet wcześniej, podczas swego pobytu za granicą, poznała Edwarda Milewskiego (pisaliśmy o nim niedawno w „Tęczy Polskiej”), którego osobowość i kooperatystyczne idee wywarły na nią znaczny wpływ i stała się, już po jego śmierci, gorliwą propagatorką jego spuścizny. Oddziaływała też na nią myśl Edwarda Abramowskiego i propozycje głoszone przez

Towarzystwo Kooperatystów, z którymi zapewne zapoznała się już wcześniej w Królestwie. Ale długo w Galicji nie zabawiła. Wyjechała do Brukseli i tu wstąpiła na wydział nauk społecznych tzw. Nowego Uniwersytetu, prywatnej uczelni o liberalno-socjalistycznym profilu. Jednocześnie, wraz z innymi młodymi Polkami i Polakami tutaj przebywającymi, działała w Stowarzyszeniu Polskim im. Joachima Lelewela.

Belgia była w tamtym czasie jednym z najbardziej zaawansowanych pod względem rozwoju spółdzielczości krajem w Europie. Szczególne wybijał się tutejszy ruch „*Vooruit*” („Naprzód”) - kooperatyw robotniczych związanych z ugrupowaniami socjalistycznymi, które utworzyły sieć spółdzielni konsumentów w całym kraju, mających bronić interesów robotników. Jednocześnie prowadziły one intensywną działalność oświatową i kulturalną, wzniosły monumentalne budowle służące za siedzibę organizacji socjalistycznych i spółdzielczych, centra mitingów politycznych, miejsce imprez kulturalnych, spektakli, koncertów, wystaw. Najbardziej znanymi były „Dom Ludowy” w Brukseli czy kompleks „*Vooruit*” w Gandawie zaprojektowane przez znanych architektów.

Ruch ten zafascynował młodą Marię Orsetti, połączenie idei kooperatywności z celami oświatowymi i wychowawczymi było jej szczególnie bliskie. By przybliżyć te osiągnięcia innym Polakom, w ramach Stowarzyszenia im. Lelewela założyła Sekcję Kooperatystyczną. Utrzymywała kontakt ze studiującą również za granicą Marią Dąbrowską związaną ze środowiskiem warszawskiego Towarzystwa Kooperatystów. Sama pochłaniała pisma klasyków kooperatywności i najnowsze prace naukowe z tej dziedziny, nawiązywała bliskie relacje ze spółdzielcami belgijskimi i innych krajów, m. in. w 1913 roku wzięła udział w „wycieczce kooperatystycznej robotników belgijskich” do Rochdale, kolebki spółdzielczości w Anglii (pisaliśmy o tym w styczniowym numerze „*Tęczy Polskiej*”). W 1915 roku obroniła pracę doktorską zatytułowaną „Antykapitalistyczne podstawy ruchu spółdzielczego”, za którą otrzymała najwyższe wyróżnienie. Niezwłocznie potem, a trwała już wówczas I wojna światowa, wróciła do kraju.

Życie i studia na koszt matki-ziemianki byłyby niezgodne z ideologią wyznawaną przez młodą dziewczynę o socjalistycznych poglądach. Dlatego już wcześniej rzekła się udziału w rodzinnym majątku i postanowiła żyć na własny rachunek. Skromne środki utrzymania zdobywała głównie pisząc liczne artykuły zamieszczane w polskich

czasopiśmie. Dotyczyły czytelnictwa, bibliotek, potem w coraz większym stopniu spółdzielczości - przekazywała swoje doświadczenia zdobyte w Belgii i w Anglii. Ale pisała też o zupełnie innych sprawach - w 1910 roku opublikowała broszurę o promieniach Roentgena... Wykazywała się dużym talentem pisarskim, choć nigdy nie zdecydowała się, jak nieco młodsza od niej Maria Dąbrowska, równie mocno zaangażowana wówczas w spółdzielczość, poświęcić się całkowicie literaturze.

Po przyjeździe do Polski Maria Orsetti zamieszkała w Lublinie będącym wówczas pod okupacją austriacką. Orsetti zaczęła tu w praktyce wcielać w życie swe belgijskie doświadczenia. Wraz z grupą podobnie nastawionych skrajnie lewicowych działaczy takich jak późniejszy komunistyczny prezydent Polski Bolesław Bierut, filozof i aktywista komunistyczny Jan Hempel i jego siostra Wanda Papiewska czy Józef Dominko przejęła istniejące tu od 1913 roku Lubelskie Stowarzyszenie Spożywców, tworząc z niego spółdzielnię „klasową”. Zajmowała się w niej tym, co było jej najbliższe - poprzez Wydział Społeczno-Wychowawczy LSS prowadziła pracę wychowawczą, krzewiła oświatę, założyła bibliotekę. Dalej publikowała, wygłaszała odczyty, organizowała kursy spółdzielcze. W dużym stopniu dzięki niej Lublin stał się centrum tzw. robotniczej spółdzielczości spożywców.

W przeciwieństwie do swych radykalnie nastawionych kolegów z LSS, Maria Orsetti nie odrzucała współpracy ze spółdzielczością głównego nurtu reprezentowaną przez Warszawski Związek Stowarzyszeń Spożywczych, późniejsze „*Społem*”. W 1917 roku przeprowadziła się do Warszawy, gdzie została mianowana redaktorem naczelnym wznowionego po kilkuletniej przerwie związkowego czasopisma „*Społem*” otwierając jego łamy na większą różnorodność poglądów. Piastowała to stanowisko przez dwa lata, doczekała się w tym czasie odzyskania przez Polskę niepodległości. Jednak w 1919 roku zrezygnowała po konflikcie ze Stanisławem Wojciechowskim krytycznie ustosunkowanym do lewicowych wpływów w organizacji. Wraz z innymi działaczami „spółdzielczości klasowej” przystąpiła do tworzenia Związku Robotniczych Spółdzielni Spożywców, pozostającego w opozycji do „spółdzielczości neutralnej” czy „burżuazyjnej”.

Jednocześnie, wraz z Janem Hemplem i Antoniną Sokolicz, założyła kooperatywę wydawniczo-księgarską pod nazwą

Stowarzyszenie Spółdzielcze „*Książka*”, którym kierowała przez najbliższe lata. Marzyła by książka przestała być towarem lecz stała się ideowym instrumentem w „wyzwoleńczych dążeniach ludzkości”. Wydawała prace klasyków myśli lewicowej (Marksa, Engelsa, Kropotkina), z których niektóre sama tłumaczyła i redagowała. Szczególnie bliskie stawały jej się anarcho-kooperatystyczne poglądy Piotra Kropotkina i była czołową popularyzatorką jego dorobku w Polsce. Oddalała się od komunizmu, z którym wcześniej sympatyzowała. Dlatego, gdy kontrolę nad „*Książką*” przejęli ortodoksyjni działacze komunistyczni, wycofała się z niej. Nadal jednak pozostawała wyjątkowo aktywną publicystką spółdzielczą, jej artykuły drukowane były głównie w społeczeńskich czasopiśmie „*Społem*” i „*Rzeczpospolita Spółdzielcza*”, później w „*Spółdzielczym Przeglądzie Naukowym*” (piśmie Spółdzielczego Instytutu Naukowego). Jej większe samodzielne prace ukazywały się przede wszystkim nakładem Związku Spółdzielni Spożywców RP. Do szczególnie cennych jej osiągnięć należą biografie Roberta Owena, Charlesa Fouriera i Piotra Kropotkina, opracowanie drugiego pośmiertnego wydania „*Sklepów społecznych*” Edwarda Milewskiego czy wcześniejsza historia Pionierów Rocznielkich. W niektórych publikacjach używała pseudonimu Edward Godwin.

Działała nie tylko piórem. W 1921 roku była współzałożycielką Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Współtworzyła Związek Zawodowy Pracowników Spółdzielczych, a w latach 1927-1929 redagowała jego organ „*Pracownik Spółdzielczy*”. Nie ustawało przy tym jej zaangażowanie w rozwój czytelnictwa i oświaty ludowej, współpracowała z Uniwersytem Ludowym, pomagała w zakładaniu bibliotek spółdzielczych, robotniczych, a także w spółdzielniach uczniowskich.

Od Kół Czynnych Kooperatystek do Ligi Kooperatystek

W latach II Rzeczypospolitej Maria Orsetti koncentrowała się przede wszystkim na przyciągnięciu do spółdzielni kobiet. Symbolicznie brzmiał tytuł jednej z jej prac z tego okresu: *Kobieta, której na imię miliony. Rzecz o zadaniach kobiet w ruchu spółdzielczym* (1933)! Swoje przedwojenne kontakty z zagranicznymi kooperatystami rozszerzyła uczestnicząc z ramienia Związku Spółdzielni Spożywców RP w Kongresie Międzynarodowego Związku Spółdzielczego w Bazylei w 1921 r. i odbywającej się równolegle Konferencji Kobiet, podczas której po-

wołano Międzynarodowy Spółdzielczy Komitet Kobiet, przekształcony wkrótce w Międzynarodową Spółdzielczą Gildię Kobiet. Przez cały okres Międzywojnia M. Orsetti utrzymywała bliski kontakt z działaczkami Gildii i jej Sekretariatem. Długo jednak Polska nie mogła uzyskać pełnoprawnego członkostwa w Gildii - brakowało właściwej organizacji polskich spółdzielczyń (istniała tylko taka organizacja wśród mniejszości ukraińskiej).

Od początku lat 20. przy niektórych większych spółdzielniach spożywców istniały co prawda koła czy sekcje kooperatystek powstałe przy wsparciu Związku Spółdzielni Spożywców RP (m. in. w Zagłębiu, w Łodzi, w Pabianicach), były to jednak inicjatywy odosobnione. Okazją do ożywienia kobiecego ruchu w polskiej spółdzielczości była wizyta w naszym kraju w 1928 roku Alice Honory Enfield prowadzącej Sekretariat Międzynarodowej Spółdzielczej Gildii Kobiet w Londynie. Maria Orsetti zorganizowała jej spotkanie z grupą kooperatystek w sali Towarzystwa Higienicznego w Warszawie. Pani Enfield podzieliła się z nimi informacjami o działalności angielskiej gildii kobiet i na tyle je zachęciła do aktywności, że rok później, przy znacznym udziale Marii Orsetti powstało na żoliborskim osiedlu WSM Koło Czynnych Kooperatystek. Miejsce nie było przypadkowe. Pamiętamy, że sama Orsetti była jedną z założycielek WSM, a żoliborskie osiedle było ostoją środowisk lewicującej inteligencji, której idee spółdzielcze i eman-

cypacji kobiet były szczególnie bliskie. Koło, które w ciągu kilku lat rozrosło się do niemal 70 członkiń, współpracowało z osiedlową spółdzielnią spożywców „Gospoda Spółdzielcza”, ze Stowarzyszeniem Lokatorów „Szkłane Domy”, zainicjowało powstanie jako spółdzielni pracy „Pierwszej Pralni Spółdzielczej”, organizowało odczyty, pogadanki, konkursy itp. Za jego wzorem powstawały kolejne takie Koła, zwykle na bazie miejscowych spółdzielni spożywców: w Łodzi, Nowym Sączu, ale i na Kresach, np. w Drohobyczu. Liczyły one niepełna 300 członkiń. Wciąż brakowało jednak wspólnej organizacji na szczeblu całego kraju.

W jej stworzeniu pomocny okazał się potężny wówczas Związek Spółdzielni Spożywców RP, o co zresztą usilnie zabiegała od dawna Maria Orsetti wraz z innymi związanymi ze „Społem” działaczkami, zwłaszcza Janiną Świącicką i Oleną Hauboldową. W rezultacie, po kilkumiesięcznych pracach przygotowawczych, w dniu 24 listopada 1935 roku w Sali Towarzystwa Kooperatystów w Warszawie odbył się zjazd założycielski Ligi Kooperatystek w Polsce z udziałem 123 delegatek, a także przedstawicieli najważniejszych krajowych organizacji spółdzielczych i władz państwowych. Referat programowy wygłosiła Maria Orsetti, ona też została przewodniczącą Rady Ligi, zaś przewodniczącą Zarządu Maria Rapacka, żona prezesa Związku Mariana Rapackiego; sekretarzem Rady zbyła Olena Hauboldowa. Wreszcie Polska, dzięki utworzeniu Ligi, mogła

przystąpić do Międzynarodowej Spółdzielczej Gildii Kobiet, a Maria Orsetti weszła w skład jej Komitetu Wykonawczego.

Przed wybuchem II wojny światowej Liga liczyła już 3,5 tysiąca członkiń zorganizowanych w 122 kołach terenowych. Realizowano działalność edukacyjną, wydawniczą, popularyzującą spółdzielczość, a zwłaszcza wzory aktywizacji kobiet poprzez spółdzielnię. Zachęcano członkinie do oszczędzania, racjonalnego prowadzenia gospodarstw domowych, zdrowego odżywiania, podejmowano walkę z alkoholizmem. Szczególną wagę przywiązywano do udziału w obchodach Międzynarodowego Dnia Spółdzielczości, pracy z dziećmi i młodzieżą, wspomagano spółdzielnie uczniowskie. Liga włączała się też w szersze akcje antywojenne, nawoływała do reform ustrojowych. Przez cały czas parasol ochronny nad nią rozciągało „Społem”, ale Liga współpracowała też z innymi organizacjami spółdzielczymi i kobiecymi. Ocenia się, że w znacznym stopniu przyczyniła się do wzrostu liczby członków, a zwłaszcza członkiń w spółdzielniach.

Tuż przed wojną, mimo głoszonych wcześniej pokojowych haseł, podczas III Zjazdu Ligi w czerwcu 1939 roku postanowiono o przeszkoleniu kobiet do przejęcia obowiązków w spółdzielniach w razie powołania mężczyzn do wojska i w ogóle do gospodarowania w warunkach wojny. Nie zdołano już jednak w pełni tego zrealizować. (c.d.n.)

dr Adam Piechowski

WSPOMNIENIE

Tadeusz Nalepa (1939-2025)

W dniu 6 kwietnia 2025 roku zmarł długoletni Dyrektor Zespołu Lustracji Krajowej Rady Spółdzielczej Tadeusz Nalepa.

otrzymał uprawnienia lustracyjne i został zatrudniony jako lustrator, a następnie jako starszy lustrator. Wraz z likwidacją centralnych związków spółdzielczych w wyniku „specustawy” z 1990 r. zajął się działalnością na rzecz branży budowlanej i instalacyjnej, pracując m.in. w Społecznym Przedsiębiorstwie Budowlanym oraz Budowlano Przemysłowej Spółdzielni Pracy w Pruszkowie. Jednocześnie aktywnie działał na rzecz reorganizacji struktur spółdzielczych.

W 1994 roku rozpoczął pracę jako Dyrektor Zespołu Lustracji Naczelnej

Rady Spółdzielczej, następnie Krajowej Rady Spółdzielczej. Funkcje tę pełnił przez kolejne 13 lat swojego życia zawodowego, do przejścia na emeryturę w 2007 roku. Dał się poznać jako rzetelny, wrażliwy na problemy spółdzielni lustrator. Dla pokolenia lustratorów które wykształcił był mentorem i szanowanym specjalistą. Zawsze służący radą, koleżeński i niekonfliktowy, był Człowiekiem powszechnie szanowanym i skupiającym wokół siebie grono przyjaciół. Jego odejście jest wielką stratą dla całego środowiska spółdzielczego. Cześć Jego pamięci! □

Urodził się w styczniu 1939 roku w Bodzechowie. W 1976 roku ukończył Wydział Ekonomiczno-Społeczny warszawskiej SGPiS jako magister ekonomii specjalizujący się w gospodarce miejskiej. Jeszcze w początku lat 60. związał się z Centralnym Związkiem Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego, gdzie w 1965 roku

Edmund Bogdan Bubak

(1950 - 2025)

W dniu 28 marca 2025 roku odszedł od nas niespodziewanie Edmund Bogdan Bubak - społecznik, spółdzielca, aktywny działacz podziemia solidarnościowego lat 80. XX wieku, polityk, patriota, dobry, empatyczny, ciepły człowiek. W latach 1995-2005 był Zastępcą Prezesa Zarządu Krajowej Rady Spółdzielczej, następnie dyrektorem Zespołu Budżetowo-Administracyjnego w Biurze Zarządu KRS.

Urodził się 4 maja 1950 roku w Warszawie. Ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta w Warszawie, a w 1980 roku studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. We wrześniu 1969 roku rozpoczął pracę zawodową w Przedsiębiorstwie Usług Socjalnych Budownictwa „Warszawa”, gdzie pracował do czerwca 1971 roku.

Ze spółdzielczością związał się w sierpniu 1971 roku, zatrudniając się w „Społem” Centralnym Związku Spółdzielni Spożywców w Warszawskich Zakładach Przemysłu Piekarskiego, gdzie pełnił funkcję starszego inspektora do czerwca 1976 roku. W latach 1976-1978 był starszym inspektorem w Biurze Pre-

zydialnym, a po uzyskaniu uprawnień lustracyjnych - starszym lustratorem w Wydziale Lustracji. W latach 1978-1984 był kierownikiem Działu Organizacji i Normowania Pracy „Społem” WSS Żoliborz, a w latach 1984-1985 starszym lustratorem w Centralnym Związku Inwalidów w Warszawie.

Kolejnym miejscem zatrudnienia była Spółdzielnia Inwalidów Zakłady Elektromechaniczne „Elektra” w Warszawie, gdzie w latach 1985-1990 pełnił funkcję zastępcy prezesa.

Instynkt patrioty i państwowca nakazał mu przyjąć stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Rynku Wewnętrznego w rządzie Jana Olszewskiego. Funkcję tę pełnił od maja 1990 roku do lipca 1991 roku, a zajmował się małymi i średnimi przedsiębiorstwami. W wyniku wydarzeń tzw. czerwcowej nocy teczek, wraz z całym rządem został zdymisjonowany. Po tym doświadczeniu zaangażował się w tworzenie struktur Ruchu dla Rzeczypospolitej.

W styczniu 1992 roku wrócił do aktywności na niwie spółdzielczej, angażując się w odtworzenie zlikwidowanych przez niechlubną „specustawę” z 1990 roku branżowych struktur spółdzielczych. Był współorganizatorem i pierwszym Prezesem

Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielczości Spożywców „Społem”. Podejmował szereg inicjatyw zmierzających do stworzenia lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych powiazań gospodarczych między spółdzielniami. Ułatwiał im nawiązywanie kontaktów m.in. z europejskimi ośrodkami naukowymi i gospodarczymi, przez co wiedza o organizacji handlu w warunkach gospodarki rynkowej stała się dostępna i powszechna. Partnerów zyskał m.in. wśród organizacji spółdzielczych ze Skandynawii - na modelu szwedzkim oparty był projekt zorganizowania sieci spółemowskich sklepów „Lux”, który stał się jedną z kluczowych inicjatyw Związku. Edmund Bogdan Bubak mocno zabiegał także o odtwarzanie więzi spółdzielczych, zniszczonych w wyniku „specustawy” i osiągnął na tej drodze niemałe sukcesy.

Jako pierwszy prezes Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Spożywców „Społem” był w Komitecie Organizacyjnym I Kongresu Spółdzielczości, który odbył się w maju 1995 roku. Po Kongresie powierzono mu stanowisko Zastępcy Prezesa Zarządu utworzonej wówczas Krajowej Rady Spółdzielczej. Obie te funkcje pełnił do 2005 roku. Z dniem 1 czerwca 2005 roku został Dyrektorem Zespołu Budżetowo-Administracyjnego w Biurze Zarządu KRS. Swoją zawodową aktywność zakończył 31 października 2016 roku. Była to decyzja wymuszona pogarszającym się stanem zdrowia. Odtąd już tylko z oddali, ale wciąż z ogromnym emocjonalnym zaangażowaniem obserwował wydarzenia w ruchu spółdzielczym i kraju.

Rodzinie Zmarłego

wyrazy głębokiego współczucia przekazuje
Zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej
oraz członkowie Zgromadzenia Ogólnego KRS

Z WIELKIM SMUTKIEM
PRZYJĘLIŚMY WIADOMOŚĆ O ŚMIERCI

śp.

EDMUNDA BOGDANA
BUBAKA

Pierwszego Prezesa Zarządu Krajowego Związku Rewizyjnego
Spółdzielni Spożywców „Społem” w Warszawie
w latach 1992 - 2005

Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rynku Wewnętrznego
w latach 1990-1991

SWOJĄ WIEDZĄ I DOŚWIADCZENIEM
PRZEZ WIELE LAT SŁUŻYŁ ROZWOJOWI
SPÓŁDZIELCZOŚCI „SPOŁEM”

WYRAZY SZCZEREGO ŻAŁU
I GŁĘBOKIEGO WSPÓŁCZUCIA

RODZINIE I BLISKIM

SKŁADAJĄ

członkowie Rady Nadzorczej oraz Zarząd
Krajowego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Spożywców
„Społem” w Warszawie

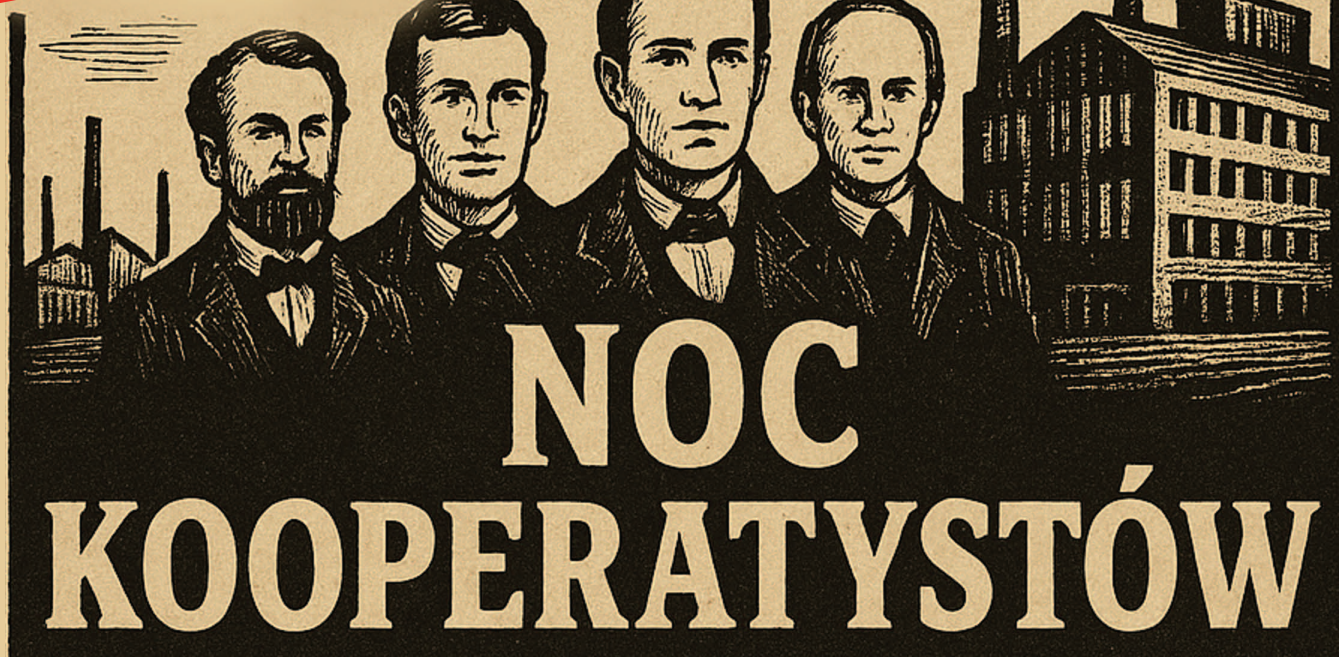
Współtworzymy

NOC
MUZEÓW
2025

Warszawa

MUZEUM HISTORII SPÓŁDZIELCZOŚCI W POLSCE

KRAJOWA RADA
SPÓŁDZIELCZA

17 maja 2025 r. godz. 18.00-24.00

Krajowa Rada Spółdzielcza zaprasza wszystkich zainteresowanych historią spółdzielczości do odwiedzenia historycznego „Domu pod Orłami” w Ogólnopolską Noc Muzeów 17 maja 2025 r. W programie: zwiedzanie ekspozycji stałej Muzeum Historii Spółdzielczości w Polsce oraz specjalne atrakcje:

- ✓ godz. 19.30 - zwiedzanie sali operacji bankowych, powstałej po 1945 roku wg. projektu prof. Barbary Brukalskiej - jednego z ważniejszych przykładów monumentalnej architektury modernistycznej w powojennej Warszawie.
- ✓ godz. 20.00 - wycieczka z przewodnikiem po salach muzealnych poświęconych m.in. początkom spółdzielczości w Europie i w Polsce, bankom spółdzielczym, spółdzielczości mieszkaniowej, pracy i wojskowej oraz rozwojowi spółdzielczości spóżywców „Społem”.
- ✓ godz. 21.00 - wykład dr. Adama Piechowskiego „Mało znane losy znanych kooperatystów”.

A także: kąciak sztuki użytkowej produkowanej w spółdzielniach rękodzieła ludowego i artystycznego, wystawa poświęcona rozwojowi spółdzielczości uczniowskiej, pokaz filmu o Muzeum w sali audiowizualnej, drobne upominki dla zwiedzających.

coop

**DOM
pod ORŁAMI**
Warszawa, ul. Jasna 1

**Zapraszamy
na I piętro**

**Międzynarodowy Rok
Spółdzielczości**

Spółdzielnie
budują lepszy świat

Radosnych Świąt Wielkanocnych!

Zdrowych i pogodnych
Świąt Wielkanocnych,
wypełnionych spokojem, radością
oraz spędzonych w gronie najbliższych,

życzy
UNIQA Polska